

Hind 18 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

**SUURTE INIMESTE
MÄNGUASJAD
KOOLIMULLID
ÜLEANNETUD
ÜLESANDED**

**KUULSAD KOERAD
KIRJASÕBRAD
KÖÖGI-KATA**

MÄAILMA MÄNGUD

"Mina enam sinuga ei mängi!" ütleb mudilane teisele, kui mängukaaslane ei luba tal oma kühvli või liivavorme kasutada. "Lähem teise liivakasti!"

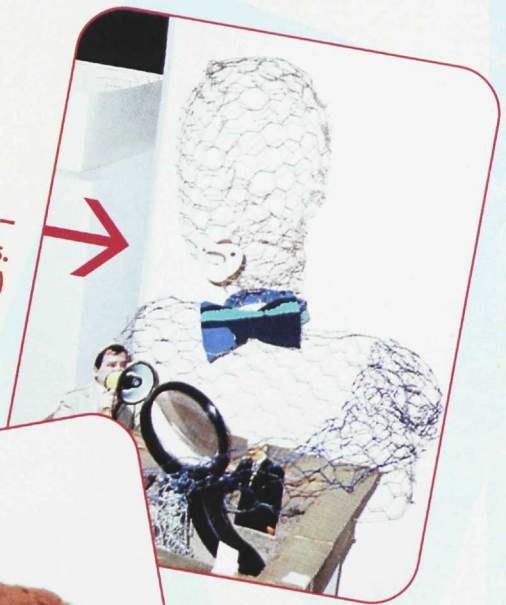
"Mina ei jaksa enam sinuga mängida, Juku!" ütleb õpetaja, kui vallatu poiss on järjekordse tembuga hakkama saanud. "Mine koju ja ära ilma vane mateta kooli tule!"

"Meie enam teiega ei mängi!" kuulutavad poliitikud, kui nende vastased on millegi suhtes eriarvamusel. "See mäng pole aus!"

Tõepoolest, maailm on mängu täis – nii lastel kui ka suurtel inimestel! Mängides õpitakse, mängides lahutatakse meelt ja isegi töötatakse. Mõne eriti osava inimese kohta öeldakse: "Tema töötab lausa mängides!"

Mängida võib nii mängu- kui pärisasjadega, sõpradega ja masinatega. Arvutiga mängides võid vahel avastada, et päev on öhtule veerenud ainult "hiirt" klõpsutades ja ekraani vahtides – aga mingit tulemust peale suure skoori ja kipitavate silmade pole märgata. Siis tahaksid, et kõik see oleks olnud "mängult" – aga aega tagasi ei pööra...

Sally Studio lapsed on juba tükk aega mõelnud mängudele ja mängimisele. Hilissügisel võis Tallinna Vaal Galeriis näha teoseid, mida nad on seejuures meisterdanud. Ehk tahad sinagi midagi sellist oma kätega valmis teha?

Poliitika – mäng liivakastis. (Liina Ernits)

Kiikhobu. (Maris Oosalu)

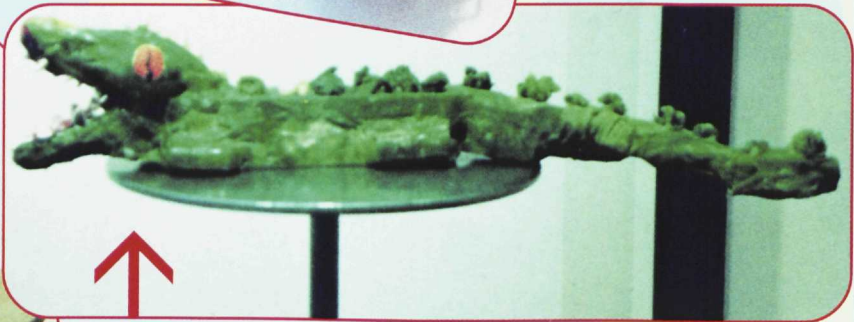
Tigu. (Elisabeth Viinalass)

Vanaaegne nukk. (Kaarin Väljaots)

Kilpkonn. (Linda Kolde)

Krokodill. (Kristjan Poom)

Millega mängisid vanasti MINISTRID JA LUULETAJAD

Tartu mänguasjamuuseumis sai novembris-detsembris näha näitust "Tuntud inimeste mänguasjad". Näitusel osalesid Mart Laar, Andres Tarand, Tõnis Lukas, Siiri Oviir, Toomas-Hendrik Ilves, Matti Päts, Ellen Niit, Hando Runnel, Jaan Kaplinski, Erkki Nool ja paljud teised. Televisioonist tuttavate tähtsate onude-tädide asemel vaatasid aga näitusepildidelt vastu hoopis pisikesed poisipõnnid ja plikatirtsud. Ja sealsamas olid ka nende lemmiklelud: karumõmmid, ahvid, nukud, autod, klotsid. Tuli välja, et peaministergi oli vedanud kunagi nõõri otsas järel mänguautot, luuletaja kallistanud kaisukaru ja tuntud naispoliitik teinud oma nukkudele soenguid. Kõik suured ja kuulsad olid kunagi olnud täiesti tavalised lapsed – samasugused nagu need poisid-tüdrukud, kes praegu oma legoklotse kokku klõpsutavad ja barbi-mänge mängivad.

Mänguasjanäitus aitas meelde tuletada, et tänaste laste hulgast sirguvad omakorda homsed presidendid, ministrid, kunstnikud, kirjanikud ja olümpiavõitjad.

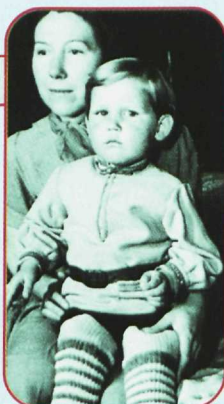
Tiia Toomet

- Peaminister Mart Laar oli mudilasena ilmselt tubli karutaltsutaja ja autojuht. Karu istub siiani väga mõnusasti puust veoauto kastis ja on nõus vanale heale sõbrale kõikjale järgnema.

- Jutustab haridusminister Tõnis Lukas: "Ehk kõige selgem mälestus on mul pruunist taksikoerast, mis tuli õmmelda tööõpetuse tunnis hinde saamiseks. Mäletan, et põhitöö käis meil ühel õhtupoolikul enne tunde kodus isaga."

- Luuletaja Jaan Kaplinski karu on seda nägu, et temagi oskab häid mõtteid mõlgutada.

→ Vaata lk. 4

**Hea Laps tänab
Kultuurkapitali ja
Päevalet Kaleva fondi!**

Neljanda klassi tunnid olid õhtupoole. See taks on ka ainuke olulisem enda tehtud mänguasi (puust laevukesed ja muud väiksemad vidinad muidugi välja arvatud). Ega ma väga hea õmbleja olnud ja see tõttu sain pisut viltu kiskuva sabaga koera eest hindeks nelja. Selle taksiga seondub aga esimene kirjanduslik võit.

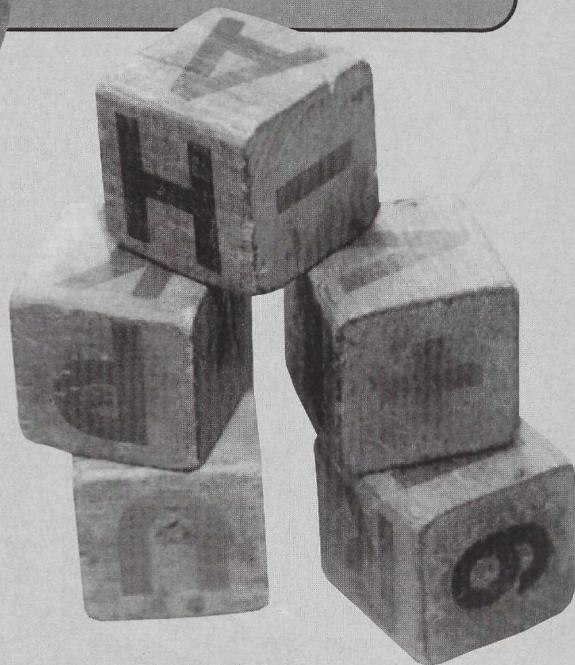
Samas neljandas klassis lasi klassijuhataja teha meil väikese raamatu oma loomast. Minu kodus elus kaaslasi (peale ema ja isa) ei olnud, kuid suutsin õpetajat sellest teadmatuses hoida kuni oma kirjatüki viimase lauseni, mis kõlas umbes nii, et õieti armas on Tuksi mulle seepärast, et olen oma käega ta kõhu kinni õmmelnud. Alles siis paljastus tõde, et räägin mängukoerast. Näitusel oleval koeral minu teada nime ei olnud. See on ema tehtud ja oli oma kogukuse tõttu mängukoerana isegi käepärasem kui Tuksi."

• Ellen Niidu karu Pruunu. Karu Pruunu ja Ellen Niit kohtusid esimest korda Elleni neljanda sünnipäeva hommikul 13. juulil 1932. aastal kell 8.30. Kelgu tegi Ellenile tema vasest isa.

• Erki Noole peres oli palju lapsi. Nende klotsidega on mänginud nii Erki õed-vennad kui ka õe Elini 3-aastane järeltulija.

Pügmeede olemasolu ei kahtle enam ammu keegi. Need tillukesed inimolevused (meeste keskmine pikkus 130-150 sentimeetrit) elutsevad juba aastatuhandeid Kongo nõo troopilistes vihmametsades, peamiselt Sairis ja Ruandas. Ent 1932. aasta oktoobris San Pedro mägedes (Wyomingi osariik, USA) tehtud hämmastav avastus lubab pidada pügmeesid lausa suhtelisteks hiiglasteks!

Olles mitu nädalat mäekurudes asjatult kulda otsinud, sattusid Cecil Main ja Frank Carr viimaks kullajälgedele ühes paksus kaljuseinas. Ainus võimalus selgitada, kas selles peitub kullasoon või ei, oli see dünamiidiga puruks lasta, mida mehed ka pikemalt mõtlemata tegid. Kui paks tolmupilv hajus, nägid mehed, et purunenud kaljuseinas avanes tilluke koobas. Tegu oli loodusliku moodustisega, mis oli vaid 4,5 meetrit pikk ning poolteist meetrit lai ning kõrge. Ühes pisikeses orvas märkasid mehed oma jahmatuseks tibatillukest olevust, kes istus rätsepaistes, käed ümber puusade. Seda ligemalt uurides taipasid nad, et tegu ei olnud elusolendiga, vaid muumiaga, kuid ülimalt ebahariliku muumiaga. Kõigepealt oli see uskomatult väike, istudes vaid 18 sentimeetrit kõrge ja selle kogupikkus ei ületanud 35 sentimeetrit.

Ometi ei sarnanenud see lapsele, vaid irvitavale vanamehele, kellel oli madal laup, lai lame nina, suured silmad (neist üks poolkinni) ja väga lai õhukeste huultega suu. Olevuse nahk oli pronksikarva tõmmu ja üleni kortsuline, keha tünjas, käed pikad ja sõrmedel olid tillukesed; kuid selgesti nähtavad küüned. Pealagi oli ebanormaalset lame ning kaetud tume da kleepuva ollusega.

Keeletuks jahmunud kullaotsijad p a k k i s i d

muumia ettevaatlikult sisse ja toimetasid selle umbes saja kilomeetri kaugusel olevasse Caspari linna, kus see tekitas tohutut elevust. Leiuksa järgi endale hüüdnimeks saanud **Pedro** ostis peagi ära autokaupmees Ivan Goodman. Leiuks kuulda saanud teadlased olid algul mõistagi skeptilised, kuid seda nähes tärkas Ameerika Loodusloomusemi antropoloogil Henry Shapirol asja vastu piisav huvi, et ta lasi muumiast röntgenülesvõtte teha. Kui tegu olnuks pelga võltsinguga, mis oli küll väljaspoolt hoolikalt viimistletud, kuid seest tühi, paljastanuks röntgenkiired selle kohe.

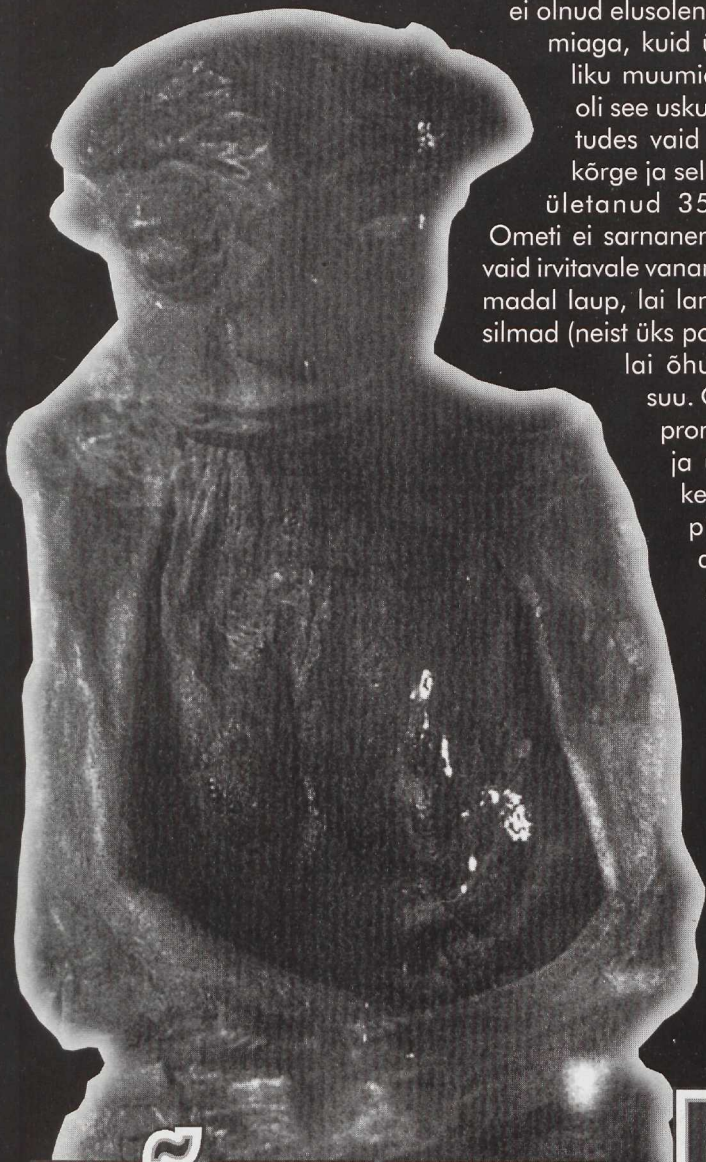
Ent võta näpust! Röntgenülesvõttelt selgus vaieldamatu tõik, et Pedrol oli täiesti inimlaadne, ehkki tibatilluke luustik. Tal oli täisarv ribisid, kätel ja jalgadel olid kõik luud selgesti näha, selgroog oli normaalselt arenenud, kuid hiljem vigastada saanud ja vasakus rangluus paistis mõra. Jäi mulje, et too tilluke mehike oli hukkunud vägivaldse rünnaku läbi, mis seletas ka tema lame dat pead ning tumedat kleepuvat ollust. Vaatlusel ilmnnes, et tema kolju oli ränga hoobiga purustatud ja tume ollus koosnes ajumassist ning hüübunud verest.

Pedro vanuse üle aitas otsustada see, et säilinud koljul oli näha kinnikasvanud lõge, mis väikeste laste puhul on veel lahtine. Lisaks oli Pedrol täiskomplekt hambaid, sealhulgas suured, märkimisväärselt teravad lõikehambad. Kõige järgi otsustades võis ta surmahetkel olla umbes 65 aasta vanune ja dr. Shapiro oli kindel, et tegu oli säilmega igimuistsetest aegadest.

Pärast Goodmani surma aastal 1950 läks muumia Leonard Wadleri valdusse ja tänapäeval on selle asukoht kahjuks teadmata.

Martin Kivimets

VÕIMATU PEDRO

Palun üks purgitäis VIHMAUSSIVÕID!

Kui sa, armas lugeja, praegu mõnes apteegis esitaksid pealkirjas toodud soovi, vaataks apteeker sind kindlasti üpris kummalise pilguga.

Enam kui nelisada aastat tagasi oli aga vihmaussivõi vanas heas Raeapteegis niisama suure au sees kui teised tollased ravimid: vanakuradi vanaema tubakakoti pulber, naisejuuste siirup ja egiptuse mummia pulber. Eriti romantilist nime kandis aga õnnetu armastuse ravimiseks mõeldud vedelik – kuuvalguse mikstuur!

Tallinnas Raekoja platsile sattudes heida kindlasti pilk ka Raeapteegile – loodetavasti on apteek pärast pikka restaureerimis- ja remondiaega Hea Lapse selle numbri ilmumise ajaks juba ka avatud.

Esimeste apteekrite käsi Raekoja platsil hästi ei käinud, sest sealised turunaised pakkusid oma palsameid,

mikstuure ja mürke märksa odavamalt kui näiteks tohter Hermann, kes suri nii vaesena, et isegi matta tuli teda linna kulul. Matusekulude katteks võttis linnavalitsus apteegi enda kätte ja hakkas seda välja üürima.

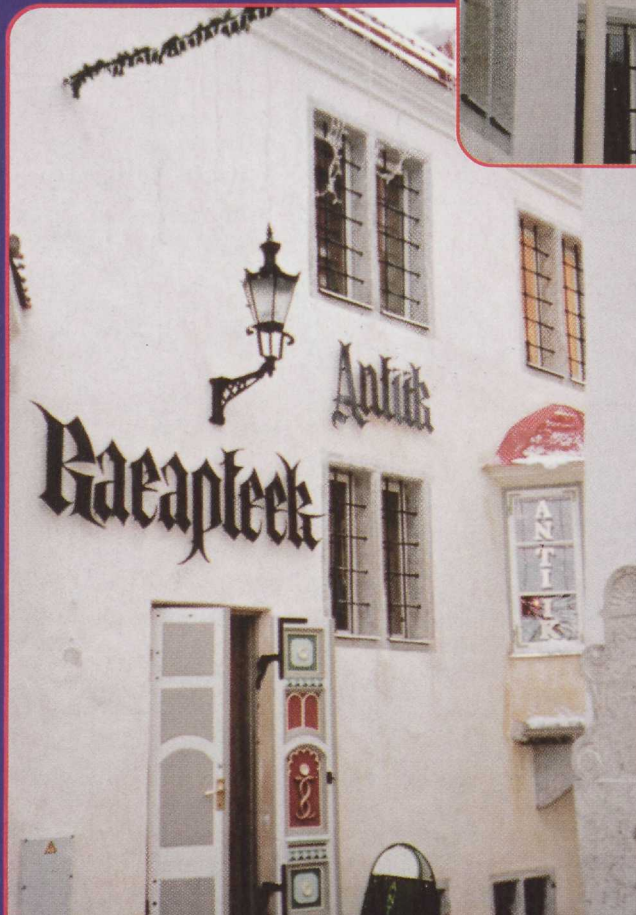
Raeapteek tõusis jalule siis, kui selles kauplemise õiguse ostis enam kui neljasaja aasta eest ära Ungarist Tallinna saabunud **Johannes Burchart**. Johannes Burchart juhtis apteeki, muide, veel 20. sajandi alguses! Ei, ära arva, et nupukas apteeker oskas neljasaja aastaseks elada – Raeapteegi-Burchartite peres oli nimelt kombeks lisaks kõigele muule pärandada pojale ka oma eesnimi, nii et mingeid vaidlusi ilusa põisslapse nime otsinguil ei saanud tekkidagi: kes sündis Burcharti pojana, see sai eesnimeks Johannes, ja asi ants! Linnarahvas lisas selguse mõttes liignimele ka numbri – nii, nagu neid pannakse kuningatele-keisritele: Johannes Burchart Esimene, Teine, Neljas, Kaheksas... Viimane Johannes Burchart oli kahjuks lastetu ja viis 80 aastat tagasi oma nime hauda kaasa...

Burchartitest kõige avväärsemaks peeti Johannes Burchart Viiendat – tema lõpetas 1710. aastal Stockholmi ülikooli ja naasis Tallinna, et võidelda linnas möllanud katkutõvega. Burchart Viienda kuulsus ulatus väljaspoole Eestimaa piiregi – teda kutsuti koguni Sankt-Peterburgi tsaar Peeter Esimese surivoodi juurde...

Vanasti oli apteek rohupoole lisaks ka poe ja võõrastemaja eest. Raeapteegis pakuti täiskasvanuile võrt-sikat klaretti ja lastele magusat martsipani. (Viimase sünniloost saad rohkem teada, kui loed Jaan Krossi raamatut "Mardileib".)

Ka praegu on Raeapteegi majas söögi-joogikoht olemas.

Kui sellesse vanasse hoonesse sisse astud, siis võta teadmiseks, et tegemist on ühe maailma vanima apteegiga, mis oli olemas juba siis, kui eurooplased ei teadnud veel midagi Ameerika olemasolust...

Kirjalaps

NIMI: Mari-Liis Heinsaar
VANUS: 9 aastane
ADDRESS ja TELEFON: Kunderi 28 - 2,
 Tallinn, 421 005
KOOL: Kadrioru Saksa gümnaasium
SÜNNIPÄEV: 1. detsember
HUVIALAD: ratsutamine, rulluisutamine
LEMMIKTUND: kehaline, majandus
LEMMIKRAAMAT: "Laste oma loomaraamat"
LEMMIKBÄND: Eiffel 65
KODULOOMAD: kass, jänes,
 hobune, viirpapagoid
LEMMIKAJAKIRI: Hea Laps
ÕED-VENNAD: vanem õde Annika
MEELDIB: ratsutada
EI MEELDI: üks õps, vahel koolis käia
SUURIM SOOV: oma hobune, nagu õel on
TAHAN SAADA: ratsutajaks

Minul on kodus kassipoeg, ta nimi on Pätü 2. Meil oli enne teine kass sama nimega, aga enam mitte. Pätü on ilus valge, pika karvaga kass. Talle meeldib närida jalgu ja käsi. Pätü marutab ja kihutab alati tubades ringi. Ta on väga sõbralik ja teeb sellist häält: "Kchiu!" Meil on kodus veel kaks viirpapagoid, jänes ja hipodroomil oma hobune.

**SAAGEM
 TUTTAVAKS,
 SÕBRAD JA SUGULASED!**

NIMI: Andres Jakovlev
HÜÜDNIMI: Ats, Sta
SÜNNIAEG: 11.02 1987
KOGUN: münte, elevantkujakesi, kommi-pabereid, artikleid ja postreid kuulsustest
LEMMIKLOOM: elevant
LEMMIKBÄNDID: Modern Talking, Spice Girls, Right Said Fred
LEMMIKLAULJAD: Geri, David Hasselhoff, Dr Alban, Aaron Carter
LEMMIKFILM: "Free Willy", "Lost in Space", "Star Wars"
LEMMIKRAAMAT: krimkad
MEELDIB sõpradega aega viita
EI MEELDI kool
LEMMIKPORDIALA: jalgpall
LEMMIKMEESKOND: Liverpool, FC Flora
LEMMIKMÄNGIJA: Michael Owen, Marko Kristal, Andres Oper

NIMI: Liis Rooni
HÜÜDNIMED: Liisu, Kiisu, Linnu
SÜNNIPÄEV: 05.06. 1986
HUVIALAD: joonistamine, kleepsude ja kaartide kogumine
HUVIRINGID liikumisrühm, kunstiring
LEMMIKBÄNDID: Spice Girls, A'TEENS
LEMMIKLAULJA: Britney Spears
LEMMIKLOOM: koer
LEMMIKLINNUD: viirpapagoid, amadiinid
KODULOOM: koerad Kim ja Castro
KODULINNUD: 11 viirpapagoid ja 2 amadiini
LEMMIKAJAKIRJAD: Hea Laps, Stiina, X
IIDOL: Melanie Janine Gulzar ja loomulikult minu ema.

Tere, Triibu-Liine!

Siin on minu kassi andmed!

NIMI: Tilla
HÜÜDNIMED: Tilla-Billa, Tibu, Dipsu
SÜNNIAEG: 15. aprill 1995
TÕUG: kodukass
VÄRVUS: mustvalge
HARRASTUSED: magamine, söömine ja mängimine
LEMMIKSÖÖK: kassitoit keedetud kalaga
LEMMIKJOOK: piim, vesi ja kohvikoor
HALVIM MINUS: küünistan ja hammustan
PARIM MINUS: lutsin saba ja nurrun
SÕBRAD: kogu pere
SOOV FÄNNIDELE: Võtke ikka endale kass, sest kass on nunnu!

Kirja pani Irja Elsgen Teesaar Tallinnast

Mina kirjutan enda kassist.

Kristin Viljamaa Keilast

NIMI: Palli Viljamaa
HÜÜDNIMI: Nuuskmõmmik
TÕUG: täiesti tavaline kass
VÄRVUS: mustavalgekirju
PEREKONNASEIS: vallaline
HUVIALAD: kodust kadumine, magamine, aknale hüppamine
LEMMIKSÖÖK: kõik, mis ette antakse
LEMMIKJOOK: piim, vesi
PARIM SÕBER: Kristin, ema Nassu, poolõed-vennad
LAPS: kadunud Kittukas
IIDOL: Victoria Adams
KELLEKS TAHAN SAADA: maailmameistriks akna peale hüppamises.

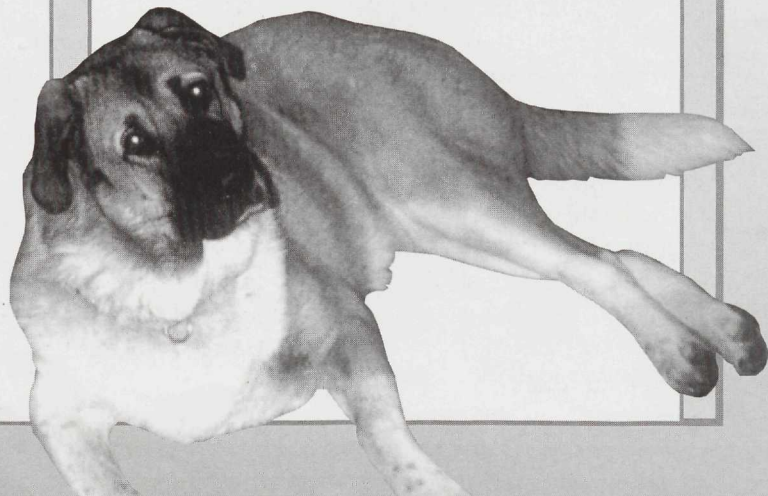
Saadan Teile oma kassi ankeedi.

Maarja Vaher Tallinnast

NIMI: Joseph
HÜÜDNIMI: Jass
VANUS: 9 kuud
VÄRVUS: hall, valge
PARIMAD SÕBRAD: Maarja, Merike, Liis
HARRASTUSED: küünistamine, magamine, segamine
SOOVITUS: Ärge liiga kõvasti küünistage, muidu saab perenaine vihaseks ega võta sülle!

NIMI: Marie Steffanie
VANUS: 10 kuud
TÕUG: ema – kaukaasia lambakoer, isa – mastiff
HÜÜDNIMI: Steffy
PIKKUS: 125 cm
KÕRGUS: 75 cm
SABA PIKKUS: 53 cm
VÄRVUS: pruunikas, käpaotsad, kõhualune ja rind valged, koon must
LEMMIKTOIT: värske liha ja kõik, mida sööb pererahvas
LEMMIKJOOK: vesi
HARJUMUSED: öösiti haukuda, enne magamaminekut peremeest ja perenaist kiusata
HALVIM MINUS: üritan teha seda, mis mulle meeldib
PARIM MINUS: kui mind näed, hakkas sulle kohe meeldima
SOOV FÄNNIDELE: Saage ikka omavahel hästi läbi!

Kerttu Kuusik Kehrast

Salmik, salmik, vaata ette!

Sul lilled õitsku voodi ees
ja ööbik laulgu nende sees.
Ja kui lille nuusutad Sa,
ära mind siis unusta!

Naerata ka siis,
kui Su silmad on täis
tuhmunud pisaraid!

Kui unustuse tiivad
Sind kaugele viivad,
siis palun ma Sind:
ära unusta mind!

Ela ilusale Eestile,
kasva kallile kodule,
sest kallim kui kuld
on kodumaa muld!

Triinu Siller Tartust

Nuta kuid ja päevi, kui vaja,
kuid ära nuta üle saja –
see poiss ei ole seda väärt.

Mis soovida ma oskan veel,
kui tundmatu on tulevik?
Kui saatus soovi täidab mul,
siis soovin: "Ole õnnelik!"

Ole see, kes alati,
muidu teen sust salati!

Ära taha olla nii rikas,
muidu kasvad liiga pikaks!

Ma olen must,
kuid selja taga mul lust!

Ma nägin Sind,
Sa vaatasid mind.
Su hüüatus kajas:
kes küll seda vajas?

Ole aus ja õiglane,
siis Sa meeldid kõigile!

Elina Roosaar Tallinnast

Sa, kauni peaga plika,
mul meeles seisad ikka.
Sul peas on valged lokid
ja jalas pehmed sokid.

Kevadel, kui lumi sulab,
laulab metsas väike lind.
Ja sel kaunil öhtutunnil
tuletagi meelde mind!

Illus oled, kodumaa,
oma kuusemetsaga!
Illus oled, Triibu-Liine, ka
oma siidikleidiga!

Kristi Tilga Tartust

Tartu linn on pikk ja pime,
tüdrukutel mitu nime.
Üks on usin, teine kasin,
kolmas armastuse masin.

Kui pole truu Sa ühele,
siis ära mine mehele!

Olgu need salmid Sinule kallid
siis, kui Su juuksed juba on hallid!

Päikesesära ja sõprus ka
ei või ära lõppeda.

Usk, lootus ja armastus,
tusk, ootus ja kannatus,
ilu, valu ja melu –
sellest koosnebki elu.

Vaata, et Sa meeles pead:
poisid, need on tuulepead:
musi välja petavad
ja siis maha jätavad.

Sulg on kehv ja paber niru,
mõnest kohast tindine,
kirjutaja sama vilets,
tema nimi – endine...

(Nimelt Martiina Viil.)

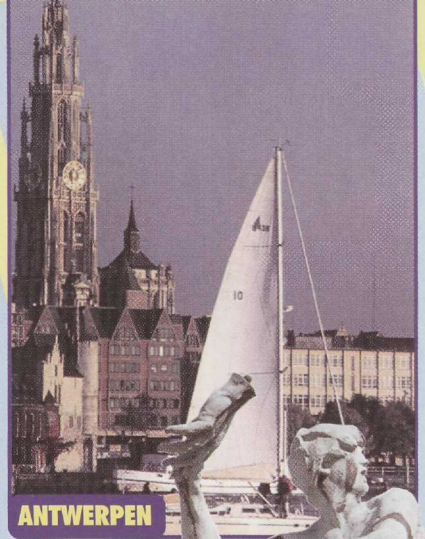
Tere, Flandria!

GENT

BRUGGE

ANTWERPEN

BRÜSSEL

Linnad Euroopa südames

Flaamimaa suurimad, maailmakuulsad linnad on Antwerpen, Brugge, Brüssel ja Gent.

Erinevate linnade õitseajal langes erinevatele sajanditele, seepärast on flaami linnad üksteisest üsnagi erinevad:

BRUGGE on tõeline keskaegne varalaeas: linna hiilgeaeg kestis 13. kuni 16. sajandini. 13. sajandil oli see linn rahvusvaheline kaubanduskeskus ja kuulus nagu Tallingi Hansalinnade hulka. Brugge sarnanebki veidi Tallinnaga – muidugi siis, kui mõelda Tallinnasse juurde kitsad kanalid vaikselt vee peal libisevate paatidega ja vee kohale kummardunud puud. Brugge on maaliline linn, tema hiilgeaja lõppedes sai temast vaikne koht, kus kunstnikud-kirjanikud käisid inspiratsiooni ammutamas. Tänapäeval on Brugge turismilinn.

ANTWERPEN asub Scheldti nimelise jõe kaldal ja on üks maailma suurimaid sadamalinnu. Linna nimi tuleb legendi järgi sõnast "handwerpen", mis tähendab "kätt viskama" – Rooma sõdur Brabo heitnud siin kord hiiglase Antigonuse maharaiutud käe Scheldti voogudesse. Antwerpeni õitseajaks oli 16. sajand, mil ta oli Euroopa suurim kaubanduskeskus – siia veeti kokku Hispaania ja Portugali kolooniatest pärinevaid rikkusi. Antwerpenit tuntakse juba 500 aastat ka maailma "tee-

mandikeskusena" – otse peavaksali läheduses asuv teemandipiirkond annab linnale isemoodi ilme: tänavad, mis on ääristatud üksnes kulla- ja teemandiäridega. Ja kuna teemandikaubandus on valdavalt juudisoost kaupmeeste käes, võib siinkandis kohata palju ortodokseid juute, kelle tunneb ära musta riietuse ja rippuvate oimulokkide järgi – linnaosa on tuntud ka Põhja Jeruusalemma nime all. Siinsamas asub ka teemandimuuseum.

Antwerpeni Grote Markti (suur turg) läheduses kõrgub katedraal – Onze-Lieve-Vrouwekathedraal – see on Madalmaade kõrgeim ning suurim gooti kirik, mille torni kõrguseks on 123 meetrit, kirikut ehitati poolteist sajandit ja plaanitud viiest tornist jõuti valmis ehitada üksainus.

Nüüd Brüsselisse, maailmalinna. **BRÜSSEL** on kolmekordne pealinn: Flaamimaa pealinn, Belgia Kuningriigi pealinn ja Euroopa Ühenduse pealinn. Brüsseli Grote Marktil seistes saab aru, et pealinn oli siin juba sajandeid tagasi – siinset gooti stiilis raekoda ja vanu gildihooned võib imetlema jäädagi – 13. sajandil asus siin Brabanti Hertsogiriigi pealinn. Brüssel on äärmiselt erinäoline – 15. sajandist pärinevate hoonete kõrval võib leida

ka näiteid pea kõikide 19. ja 20. sajandi arhitektuuristiilide kohta. Brüsselis asub ka NATO peakorter, Euroopa Parlament ja Konverentsikeskus.

Kauni arhitektuuriga majesteetlik **GENT** oli 1350. aastal võimas keskus, Pariisi järel suuruselt teine linn Põhja-Euroopas. Gentil on läbi ajaloo olnud "mässulise" kuulsus, ta on alati vastu hakanud riigivalitsejate tsentraliseerimispüüdlustele. 19. sajandil asus Gent tänu tekstiilitööstusele taas majandusliku tõusu teele ning on praegugi õitsev kultuuriõhustikuline tööstuslinn.

Ülikoolilinna **LEUVENI** südames, Grote Marktil seisab maailmakuulus arhitektuurialane meistriteos – Leuveni Raekoda, mille fassaadi ehivad kiviskulptuurid.

Ilvi Liive

LEUVEN

Koolimullid

TIKUD ENNUSTAVAD

Küsi midagi oma tuleviku kohta. Seejärel viska umbropsu lauale mõned tuletikud. Kui nad moodustavad mingi kujundi, siis annab tikupeade suund sulle õige vastuse.

- Kolmnurk tähendab kingitust.
- V-tähe kujutis tähendab, et oled kellelgi heades suhetes.
- Taevatähe taoline kujutis tähendab edu.
- H tähendab takistust või ohtu.
- Ruut tähendab pahandusi.
- Rööpajooned tähendavad raha.
- X tähendab peatset abielu.
- Tagurpidi T tähendab kurvastust.
- Kuhi tähendab raskusi.

Tribu-Liine märkus:

Ja see, kui sa pärast ennustamist tikke kiiresti kokku ei korja, võib tähendada suuremat sorti pahandust naissoost pereliikmetega.

ENNUSTAMINE METS-VIINAPUU LEHTEDE JÄRGI

Kas tahaksid teada, kuidas sul läheb jooksuvõistlustel? Pane siis mõned viinapuulehed vette. Kui nad veel 9 päeva pärast ujuvad veepinnal, võidad sa kindlasti. Aga kui nad on põhja vajunud, läheb sul kehvasti.

Triibu-Liine märkus:

Olen küll kuulnud, et vanal pahal ajal kasutasid mõned pahad laagrionud pahade poiste nobedamaks muutmiseks nõgeste toppimist pesuesemetesse, aga metsviinapuude võlujõust kuulen esimest korda. Kevadel istutan kõik Harju tänava metsviinapuid täis – ja siis hakkame kõik koos jooksma, eks?!

SALANUMBER

1. Arvutuste jaoks on hädavajalik kasutada tabelit, millest saad teada igale tähele vastava numbril.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	B	C	D	E	F	G	H	I
J	K	L	M	N	O	P	Q	R
S	T	U	V	W	Õ	Ä	Ö	Ü

2. Muuda oma ees- ja perekonnanimi numbriteks. Kui Sul on näiteks 3 eesnime Rainer Vello Mati ja 1 perekonnanimi Rand, siis saad järgmine kombinatsiooni: RAINER VELLO MATI RAND 919559 45336 4121 915 4

3. Nüüd liida saadud numbrid kokku

$$9+1+9+5+5+9 = 38$$

$$4+5+3+3+6 = 21$$

$$4+1+2+1 = 8$$

$$9+1+5+4 = 19$$

4. Taanda saadud arvud ühekohalisteks, liites iga nime juurde kuuluvad numbrid:

$$3 + 8 = 11 = 1 + 1 = 2$$

$$2 + 1 = 3$$

$$8 = 8$$

$$1 + 9 = 10 = 1 + 0 = 1$$

5. Liida saadud numbrid kokku:

$$2 + 3 + 8 + 1 = 14$$

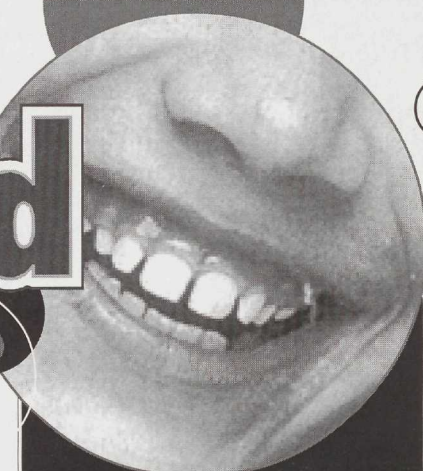
6. Liida saadud arvu numbrid omavahel, et saada ühekohaline number:

$$1 + 4 = 5$$

SALANUMBRITE TÄHENDUS

- 1 – aktiivne, tugev energia. Edu ja õnne number
- 2 – naiselike omaduste, õnne töötav number.
- 3 – paljusid lapsi tähendav, loominguist, energiat, õnne ja tasakaalukust tähendav number.
- 4 – püsivust, usaldatavust, tasakaalukust ja turvalisust tähendav number
- 5 – unistuste ja reisimise, uudishimulikkuse ja seikluste number.
- 6 – harmoonia, ilumeele ja perekondliku edu number
- 7 – tarkuse, vaimse energia ja arukuse number
- 8 – edu, võimu, rahandusliku edukuse number
- 9 – heade saavutuste, kuulsuse number.

Mulle kogus
Andres Jakovlev Tallinnast

MEIE MÕTISKLEV REET KUDU

• LEMMIKRAAMAT?

Raamatukoil on peaaegu võimatu kuulutada üht raamatut lemmikuks, sest see tundub truudusetu kõigi ülejäänute suhtes. Raamatukoiks sain aga tänu kodusele raamatukogule ja tänu vanemale vennale Peetrile, kelle kõrval õppisin lugemise selgeks juba paar aastat enne kooli. Aga mind rõõmustab, et Silvia Rannamaa "Kadri" pani end samavõrd üle lugema nagu näiteks maailmaklassikasse kuuluv Charlotte Brontë "Jane Eyre". Praegu loen kõige sagedamini üle Iris Murdoch'i romaane ja ka Helga Nõu omi.

• LEMMIKTOIT?

Lapsena avalikult ja praegu salaja – praekartulid. Avalikult aga eelistan nüüd porgandisalatit ja apelsinimahla, mis maitseb väga hea.

• LEMMIKVÄRV?

Polnud mul tirtsuna aega lemmikvärvi valida, elu pani nii kibekiirelt ringi tormama või raamatut neelama. Vikerkaare sees olles ju vikerkaarevärve ei märka. Teismelise preilina eelistasin kollast, nüüd punast, sest horoskoobi järgi pidavat see värv mulle õnne ja energiat andma.

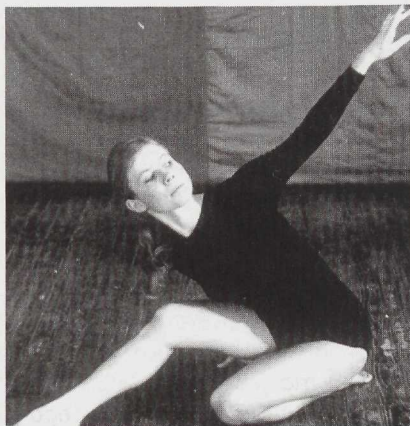
• LEMMIKTUND?

Kirjandustund, kus sai kirjandit kirjutada. Aga kirjandiga on seotud nii mu elu meeldivamad kui ka ebameeldi-

vamad mälestused. Nimelt teatas viiendas klassis uus õpetaja avalikult, et minu kirjandit võisid kirjutada ainult mu vanemad. Hiljem ei kahtlustatud enam mu vanemaid usinas koolitöös, kirjandeid loeti alailma klassis ette ja anti ka vabariiklikke auhindu. See oli mu kirjandikire meeldivam pool.

• KÕIGE EBAMEELDIVAM TUND?

Keskoolis sattusin ootamatult keemia eriklassi, sest tahtsin jätkata õppimist samas koolis, kus olin käinud kogu lapsepõlve. Just suhtumine oli tihti peale ebaõiglane, et kirjandikirjutaja ärgu kippugu kõigele lisaks veel Marie Curie'ks. Alavääristus muutis mu huvi keemia vastu tõesti nullilähedaseks.

• EESKUJUD?

Mul olid liiga eeskujulikud vanemad, keda mulle alates imikueast kogu aeg eeskujuks seati, nii et olen muutunud eeskujude suhtes immuunseks nagu tuulerõuged läbi põdenud selle lastehaiguse suhtes. Mu lemmikuteks on inimesed, kes – olgu tänaval, teatris või kirjanduses – kiirgavad headust, inimlikkust, mõistmist.

• KAS OLED SAANUD KAHTE?

Sellele küsimusele vastates veendun ma suureks rõõmuks, et olen parandamatu optimist. Mida ei mäleta, seda ei mäleta. Küll mäletan aga füüsikas mitut "kolme kahe miinusega", sest meil oli Tartu 5. Keskkoolis väga muhe füüsikaõpetaja, kes suutis säilitada mu huvi füüsika vastu ega hakanud üht kirjandikirjutajat füüsikahinnetega paika panema.

• PARIM SÕBER LAPSEPÕLVES JA PRAEGU?

Koolitüdumuses oli alati parimaks sõbraks raamat. Praegu aga inimesed, kes neid raamatuid kirjutavad, sest nad suudavad kirjutada lausa lummaid kirju. Helga Nõu on mu parim kirjasõber. Olen saanud Uppsala last haruldaselt hingeminevaid kirju juba kakskümmend aastat. Nagu kunagi kirjanditega, olen nüüd kirjadega leidnud poolehoidjaid ja sõpru nii Pariisis kui ka Viinis, nii Münchenis kui Hannoveris, nii Klaipeedas kui ka Veneetsias. Aga miski ei suuda siiski võistelda emakeelse kirjavahetusega.

• KELLEKS TAHTSIN SAADA?

Nii veider, kui see ka pole: ma ei tahtnud saada kirjanikuks, hoopis tantsijaks või astronoomiks. Olin lugenud väga palju populaarteaduslikku kirjandust täheteadusest ja seetõttu suhtun nüüd kosmonautikasse märksa leebemalt kui Eestis tavaliselt kombeks. Minu inimidealiks on otsija, kes nii kaudselt kui ka otseselt püüdleb tähtede poole. Kui õpetajad suudaksid kõik õpilased panna vaimustuma teaduse saavutustest, siis kaoks igatahes koolivägivald. Laps, kes millestki innustub, ei raiska fantaasiat teiste kiusamisele. Tal on muudki huvitavat teha.

• ILUSAIM MÄLESTUS LAPSEPÕLVES JA NÜÜD?

Kirjandusmõju ületas minu jaoks tolal elumõju. Elus olin väeti laps – alul, kuuletav ja käsutatav. Raamatuid lugedes seiklesin koos maailma suurkujudega. Eriline elamus oli mõne raamatu järg, sest siis oli lugemisel-

Armas Monika, metroos on mul kõige rohkem aega Sind meelde tuletada. Kõigi nende ekskursioonide ja giidi sabas jooksmiste vahepeal. Ja ega ma väga tuletagi – Sa tuled ise! Niipea, kui rong sõitma hakkab... Nojah, see prantsuse keele tund, kus Sa mulle ette sosistasid: "...chemin de fer métropolitain... métropolitain..." Ja mina karjatasin äkki nagu kurjast vaimust vaevatu: "Metropoliit! Metropoliit! Nad sõitsid metropoliidiga!" Kogu klass pahvatas naerma ja õpetaja muigas, et vaevalt suudaks isegi pühimast pühim metropoliit nii palju inimesi oma kukil läbi linna tassida.

Tallinnas pole ju metrood, pole kogu Eestiski seda allmaaraudteed, mis prantslaste "métro" järgi sai paljudes keeltes nimeks midagi metroomarnast nagu eesti keeleski. Ja nüüd ma kihutan sellesama metrooga Pariisi kesklinna alt läbi mitu korda päevas. Iga mutt võiks mind kadedatada, kui nobedasti ma Louvre'i lossi aj Eiffeli torni alt end "läbi uuristan". Eesti keeles võikski metroo olla parem "mutikäik". Kõigile kohe selge ja klaar, ei mingit madistamist prantsuskeelsete võõrsõnadega. Mulle meenutab see sõiduvahend igatahes muti

mus justkui ette kindel. Nõnda mäletan A. Dumas' romaani "Kakskümmend aastat hiljem" pihkuhaaramisehetke õnnestava mälestusena, kuigi lugu ise oli tegelikult märksa viletsam "Kolmest musketärist". Tänaeni täidab mõne tuttava autori uus teos mind täiesti lapseliku õnnevärinaga. Õnnelik hetk oli 1997. aastal, kui Rápina gümnaasiumi lõpetaja Krista Jõgela soovis oma eksamitöö teha minu loomingust.

• MILLEGA TEGELEKSID, KUI OLEKSID PRAEGU LAPSED?

Loodaksin, et mu vanemad ei põe kompuutrihullust, mis lõpeb tihtipeale sellega, et järeltuliija lahutab meelt tobedate sõjamängudega. Läbiloetud maailmaklassika on mu suurim varandus, seda ei loovutaks ma ühegi kompuutrimängu eest. Lapsepõlves leitud tõelised sõbrad on ju elu üks suurimaid kingitusi. Ametihuvi võib hiljem muutuda, aga lapsepõlvesõber jääb – kui ta, jah, ikka päris sõber on.

KIRI PARIISIST MONIKALE METROOLOHNE

meistritööd taluõuel. Miks ma peaksin siis nii ilmselget mutiteed ehk mutilat nimetama metroomiks või metroomiks või metropoliidiks? Pole ime, et mul tookord keel sõlme läks.

Metroos ehk mutiteel mõtlen ma niisiis Sinust ja kogu maailma lõhnadest, sest metroolõhn mähhib ja matab kõik enda alla. See lõhn on sama võimas nagu mere- ja metsalõhn. Aegviidu rongil pole õiget lõhna ollagi, aga Pariisis võib metroolõhna järgi isegi allmaaraudtee üles leida. Kord juba leidsingi, kui olin eksimas ja ahastuse äärel. Äkki tõmbasin ninasõõrmetesse seda äravahetamatut lõhna. Ja täpselt! Nurga taga oligi peatus "Musée d'Orsay", kus pidin emaga kokku saama. Emale ma ei rääkinud oma kabuhirmust midagi. Naljakas on ju kolme maja vahel ära eksida. Pealegi, kui ise õpid veel koolis prantsuse keelt ja puha! Aga prantslased hakkasid minu prantsuse harjutuse peale millegipärast hoopis inglise või saksa keelt rääkima ja katsetasid veel mitmeid võõrkeeli, kuni ma nutuselt: "Mersii, mersii, mersii..." pomisesin ja jalga lasin.

Nii et see metroolõhn on olnud lausa mu elupäästja, kui ma paanikas ringi tatsasin ja enam ükski korralik prantsuse lause meelde ei tulnud. Emale muidugi pahandas, et miks ma pool tundi hiljaks jäin, küll ma ikka olevat hoolimatu. Aga parem, kui ta peab mind hoolimatuks, kuid mitte täielikuks tobuks, kes suudab ära eksida nagu viieaastane suures kommi-poes.

Metroos on kindlasti omad metroom haldjad, kes erinevad metshaldjatest nagu orav erineb mutist. Igatahes suhtun ma pärast metroomõite mutti märksa suurema lugupidamisega kui

Pildi joonistas Kirke

varem. Aga Pöial-Liisi loos ta mulle küll ei meeldinud ja võib-olla seepärast ta karistaski mind Pariisis kabuhirmuga, et ma seda "mutiteed" ehk metroom kohe üles ei leiaks. Pariisi allmaaraudteel hakkasid mind äkki huvitama kõik loomad, putukad ja satikad, kes saavad rahumeeli hakkama just maa all, päris pimedas. Hakkan neid uurima, kui kord koju tagasi jõuan. Ja kirjutan loo metroolõhest...

Emal arvates on mul jaburad ideed. Pariisis tulevat vaimustuda Pariisist, aga mitte muti või nahkhiire kummalisest eluviisist. Ma usun, et Sina, Monika, saad minust aru, sest Sa oled alati tahtnud maale elama minna. Talus võib ju ringi joosta kasvõi kümme hundikoera! Linnakorterisse ei luba ema Sul võtta mitte ühtegi.

Aga seda ma võin Sulle küll soovitada, et kuula prantsuse laule ja filmide ehtsat prantsust, sest meie kooliõppimisekõne võid Sa veel tuhat aastat õpikus järke ajada, aga Pariisis arvatakse ikka, et kõnetad neid hoopis hiina või suaheeli keeles. Vot, see on sulatõsi, mis säriseb nagu sulavõi... Kui pihta saad, siis aietad!

Parimate tervitustega Pariisi mutiteelt.

Sinu ikka ustav sõber Piret

MÄNGUASJAD enne ja nüüd

Talulaste elu oli hoopis teistsugune. Talupered olid tavaliselt suured. Ühes peres elas koos palju eri vanusest inimesi. Laste kasvatamisega keegi eraldi ei tegelnud, sest kõigil oli tööd küllaga. Lapsed kasvasid ise – jälgisid vanemate tegemisi, kuulasid nende jutuajamisi, jätsid meelde, tegid järele. Lapsed pandi varakult tööle. Nad pidid nooremaid õdesid-vendasid hoidma. Hane- ja seakarjas pidid käima juba viie-kuue-aastaselt, kaheksa-aastaselt algas karjalapsepõli.

Päris vanasti maalapsed kooliõpetust ei saanud. Ees- tist asutati esimesed koolid umbes 300 aastat tagasi. Lapsed õppisid lugemist, kirjutamist, rehkendamist ja piib- lilugu. Ometi jäi neil töö ja õppimise kõrval ka hõlbu- ja mänguaega.

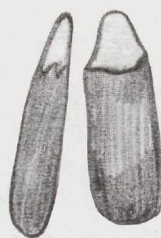
Taluinimeste elu oli praegusest eri- nev, poodides käidi harva. Toit kasva- tati ise ja ka muu eluks tarvilik valmis- tati oma jõududega. Raha oli ka vähe.

Mänguasju, mis olid lihtsamad, te- gid lapsed ise. Täiskasvanud meister- dasid keerulisemaid (kiikhobuseid, nukuvankreid jne).

Tüdrukutel ja poistel olid enamasti omad mänguasjad. Tüdrukutel kaltsu- nukud, puust hobused ja kaisuloomad. Nukke kutsuti ka tiitideks, väntsudeks ja pupedeks.

Poisid mängisid vankrite, saanide, atrade, äkete, rullide, saagide, kirveste, haamrite, tangide, vesiveskite, tuulerataste, tuulelohe, karkude, sõepüsside, võtmepüsside, lülipüsside, taelapüsside, hernepüsside, tikupüsside, püstolite, puumõõkade, odade ja vahel ka tüdrukutega.

Pulkadest kariloomad olid kõige vanemad laste män- guasjad üldse. Pulgaloomi on lapsed Eestimaal lõiganud sest ajast, kui siin karja kasvatama hakati. s.o. umbes neli tuhat aastat tagasi. Kariloomad olid tehtud oksajupist, mis oli alt sile. Lehmadele lõigati pea- poolsesse ossa suured sarved. Lammastele teh-

Sead

Puust hobune

ti kahe lõikega kõrvad ja ninad. Hobused olid püs- tise kaelaga, mis tehti oksaharudega puupul- kadest. Sead olid alt ümmargused, neil olid teravad ninad, kuid jalad puudusid.

Osa loomadest olid sellised, et ega võõras oleks arvanud, et need on loomad, vaid niisama puupulgad. Puupulgast ja kivikestest tehti terve talumajapidamine: laudad, tallid, elumajad, kaevud jne. Puukoorest õnes- tati seasõögikünad ja putkevarrest tehti jooginõud.

Kõrkjad olid ka heaks mänguasjade materjaliks. Liht- saim oli valmistada parti. Kõrkjavars keerutati ovaalseks spiraalina kokku – nii saadi pardi keha. Kõrkja sees- mine ots murti üles pardi kaelaks ja peaks. Välimine ots kinnitati puutiku- ga keha välisküljele. Tehti ka kõrkjatit- tesid, –roose ja –pärgi.

Vanasti meeldis lastele ka mõista- tusi esitada.

Kas sa tead, mis see on?

- Hobu ahjuta, mees piitsata, tee tolmuta? (Laev merel)
- Sõidan, sõidan – jälgi ei jää? (Paadiga sõitmine)
- Mekk-mäkk mäe otsas, neli sarve peas? (Tuuleveski)
- Neli andjat, neli kandjat, kaks koerkaitsjat, üks parmupiits? (Lehm)
- Üks teeb timp-tamp, teine teeb timp-tamp, kolmas teeb timp-tamp, neljas teeb timp-tamp, viies teeb karvihti? (Hobune)
- Üks ait, neli nurka, iga nurga all nael rauda? (Hobune)

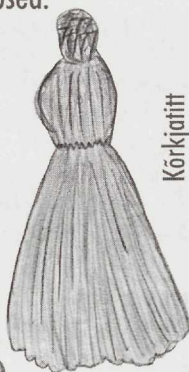
Tänapäeval elab enamik lastest linnades suurtes majades.

Lapsed käivad lasteaias, koolis, õpivad klaverit ja nii edasi.

Lapsed pole aga sugugi alati niimoodi elanud.

Saja aasta eest olid linnad väiksemad ja neid oli vähem.

Lapsed elasid maal ja olid talulapsed.

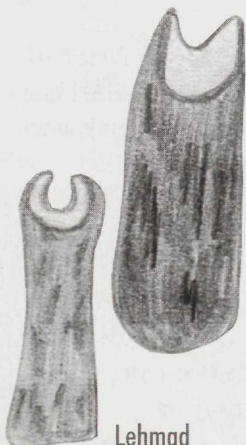

Kõrkjatit

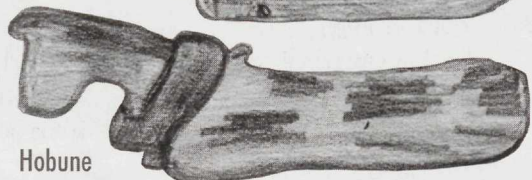

Kõrkjapart

Koer

Lehmad

Hobune

Tänapäeva lastel on ilusamad ja kal- limad mänguasjad. On Barbied, mudelautod, legod, rääkivad nukud, sõitvad autod, telekamängud jne.

Kõik endisaja talulaste mänguas- jad on aga varanduseks muutunud. Neid hoitakse muuseumis.

Mariliis Rosing Muhu põhikoolist

Jõuluvaheajale minnes töid koolist

tunnistuse, millel olid

- A – kõik viied (või sekka ka mõni neli);
- B – viisi, nelju ja vahelduse mõttes ka kolmesid;
- C – kahtede vahel ka paar nälgitud kolme.

Koolis panid loosipakki

- A – kena oma kätega valmistatud kingituse;
- B – enam-vähem kokkulepitud hinnaga asjakese;
- C – eelmisel aastal raamatukogust laenutatud teose, mida oli korduvalt lugenud ka su koer või hamster.

TRIIBU- LIINE VÄIKE UUS- AASTA- TEST

Esimese klassi põnnile, kes sinuga

jõuluvanast juttu tegi

- A – vastasid, et küllap ta ikka headele lastele kinki toob;
- B – lausuisid põiklevalt, et eks elu näita, kas ta on olemas või ei;
- C – teatasid, et jõuluvana sattus mafioosode kätte ega tule enam iial Eestisse.

Kodus esinesid jõuluvanale

- A – omatehtud luuletusega;
- B – koolis õpitud värssidega;
- C – sügavmõttelise vaikimisega, millele kaasnes koolitamata bokseri näoilme.

Jõuluvanalt kinki saades

- A – tegid niksu või kraapsu ja ütlesid aitäh;
- B – tänasid siis, kui ema seda meelde tuletas;
- C – manasid ette ilme, mida kasutab Stallone oma vihavaenlasega kohtudes.

Vana-aastaõhtul

- A – aitasid emal lauda katta ja küünlaid süüdata;
- B – püüdsid koduste askelduste juures mitte teistele jalgu jääda;
- C – istusid teleka ees või arvutimänge mängides seni, kuni aastanumber oli tundmatuseeni muutunud.

Kui kõik soovisid üksteisele head

uut aastat, siis

- A – tegid täpselt sedasama;
- B – keerasid teist külge;
- C – tühjendasid salaja klaasipõhju ja veetsid seetõttu uue aasta esimesed tunnid tualettruumis.

■ Kui said vastates kõige rohkem A-sid, siis ON MEIE SAJAND UHKE SINU ÜLE! Sõber, Sinust saab asja! Treeni kätt ministriportfelli kandmiseks ja aja rind puheville aurahade äramahutamiseks!

■ Kui Su vastuste seas oli kõige rohkem B-sid, siis võib Sinutki saada SAJANDI INIMENE! Püüa ainult veidi rohkem mõelda oma peaga ja arvestada nendega, kes Sind ümbritsevad!

■ Kui Su vastustes on ülekaalus (või – hoiu ja keela! – ainult) C-d, siis TEE KÕVASTI TRENNI! Kui ka jõulumees Sind tuleval aastal kätte ei saa, siis võivad tema eest ata-ata-operatsiooni ära teha kõik teised ja taadikeseft kõbusamad olevused, kellele Sa mäkra oled mänginud!

KARJAPOISS on kuningas, laululaps kuningastki kangem!

Kui naljahammaste meelest alustavad akrobaadid oma kõrget kunsti ühel jalal seismisest ja mõõganeelajad nõõpnõelte kugistamisest (ära seda siiski igaks juhuks järele proovi!), siis millega alustavad oma kuulsusrikast rada muusikud?

Üks toredamaist teedest, mis viib muusika juurde, on kahtlemata laulmine – üksi, kaks, kümnekesi, ansambliga või kooris. Kui pillid võivad palju maksta ja mõnda neist on üpris võimatu kaasas kanda, siis hääl ei kaalu midagi ja laulusõnad mahuvad ikka pähe.

Eesti Raadio laululapsed on kuu-

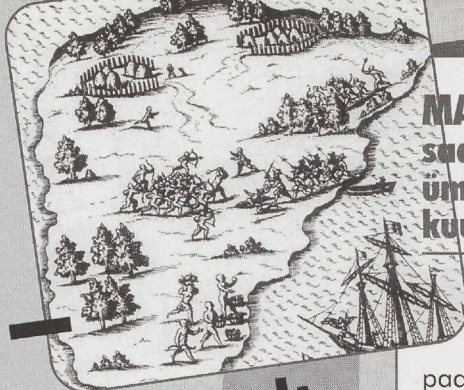
lajate kõrva rõõmustanud üsna pikka aega. Nendest laululastest, keda kunagi õpetas ja juhatas Eda Neider, on nüüdseks saanud juba isad- emad, ja kasvu on visanud needki lapsed, kes laulsid Heidi Kruuse käe all. Praegusi laululapsi õpetab-juhatab **Kadri Hunt**, kellel on abiks **Kaido Suss** – paljude vahvate lastelaulude autor.

Ja-jah, kõik need, kes on kuulanud "Entel-tenteli" laulukasseti, teavad Kadri Hunti vabra mudilasena, kes tunnistas emale lauldes: "Juba ma salaja proovin su kingi, kleidid on, tead, kui pikad..." Küllap ta seepärast oskabki nii hästi laululapsi

õpetada, et on ise marimadalana laulma hakanud!

Aga mille poolest on laululaps kuningast kangem? Eks ikka selle poolest, et kuningad tavaliselt helikassetide ja -plaatidega hiilata ei saa, Eesti Raadio laululapsed aga tähistasid jõulukuus plaadi ja kasseti "Karjapoiss on kuningas" valmimist. Mõned selle plaadi laulud on sulle, hea lugeja, kindlasti tuttavad, nii et võid kaasagi laulda. Kindlasti aga tasub kasseti või plaadi järgi ka uusi viise õppida. Mehist seltskonda pakub laululaste plaadil Audentese kooli poistekoor Anneli Laeva juhatusel. Kõrvad kikki!

REIS ümb maailma

MAGALHÄES ei saanudki tunda ümberilmareisija kuulsust!

Fernao Magalhães (1480 – 1521) ei olnud rahvuselt hispaanlane, kuigi ta juhtis Hispaaniale kuuluvate laevade avastusreisi, vaid hoopis portugallane. Noore aadlimehena võttis ta koos oma kaasmaalastega Indias osa sõjast malailastega, mille käigus vallutati Molukid – Euroopas kulla hinda maksnud vürtside kasvuala. 1514. aastal Marokoga peetud sõjas tabas vaenlase oda Magalhãesi põlve, nõnda et tulevane maadeavastaja jäi elu lõpuni lonkama. Kuna vaprale mehele kodumaal korralikku pensiooni ei lubatud, lahkus Magalhães naaberriiki Hispaaniasse ning sai seal austava ülesande kaardistada läänepoolne mereteede Aiasse, möödu-des hiljuti avastatud mandri – Ameerika – lõunaosast. Kuningapere himustas nimelt Aasia muinasjutulisi aardeid, kuid Itta viivad mereteed olid Portugali valduses.

Magalhães ja tema meeskond said tunda nii külma kui nälga, enne kui 1520. a. aprillis lõpuks leiti meri, mille kaudu näis olevat võimalik Aiasse purjetada. Kuna korralikud laevakronomeetrid tulid kasutusele alles 1700. aastatel, ei osatud arvata, kui kaugele jäi kodusadam ja kui suur võis olla äsja avastatud meri. Pikka aega valitsenud tuulevaikus tegi purjetajatele meelehärmi, ning uuele merele pandi nimeks El Mar Pacifico – Vaikne meri. (Meie juba teame, et tegemist oli Vaikse ookeaniga.) 99 päevase purjesõidu järel olid toiduarvud otsas, paljud meremehed kannatasid skorbuudi all ja surid.

Kui lõpuks jõuti Filipiinidele, ei huvitanud vaevatud maadeuurijat enam ei kaubategemine ega kuulsusrikka ümberilmareisi lõpetamine – meeskonna imestuseks hakkas ta hoopis pärismaaila ristiusku pöörama ning tapeti viimaste poolt 17. aprillil 1521.

Viiest laevast ja 250-pealisest meeskonnast jõudis pärast kolmeaastast reisi Hispaaniasse tagasi vaid üks laev 18 mehega. Ihaldatud mereteede oli avastatud kalli hinnaga! Magalhãesi jäi aga meenutama tema nimeline väin.

Alma Stern

mitte mängult, vaid päriselt!

Inimene – ka täiskasvanu – on üpris rahutu ja uudishimulik olevus. Kuigi kõigi rahvaste vanasõnad peavad oma kodu kõige kallimaks ja oma ema leiba kõige magusamaks – ometi on inimesed alati tahtnud rännata ja reisida ning näha seda, mis on metsa, mere ja mäe taga.

Esimese ümbermaailmareisi tegi Fernão de Magalhãesi laevastik aastatel 1519 - 1522. Sajandeid reisisi ümber maailma ainult merd mööda. Tänapäeval on kõige kiirem sõiduk kosmoselaev, mis teeb ühe tiiru ümber Maa keskmiselt 90 minutiga.

Kõige kiirem lennureis ümber maailma kestis 36 tundi 54 minutit 15 sekundit. Selle tegi jaanuaris 1988 Boeing 747 SF 'Friendship One' (tõlkes "sõprus üks")

Esimese ümbermaailmalennu ilma vahemaandumise ja lisatankimiseta tegi 1986. aasta detsembris veidra kujuga lennuk Voyager (meeskond R. Rutan ja J. Yeager), mille pikkades tiibades olid mahukad kütusepaagid. See lend oli pikem (9 päeva 3 minutit 44 sekundit), sest raske koormaga ei saa kiiresti liikuda.

Lennureisijana on maakerale ringi peale teinud inglase David J. Springbett. Ta lendas 8. - 10. jaanuarini 1980 mitme lennukiga kokku 37 124 kilomeetrit (Los Angeles-Lon-

don-Bahreini-Singapur-Bangkok-Manila-Tokyo-Honolulu).

Ümber maailma on lennatud ka kopteriga. Esimesena tegid seda miljardär R. Ross Perot ja Jay Coburn (mõlemad Texase linnast Dallasest) 1. - 30. septembrini 1982. Järgmisest aastast on teada esimene kopterireis üksinda ümber maailma, milleks kulus 11 kuud ja 17 päeva. Nii suur aegade erinevus paneb kahtlema andmete õigsuses.

Sõiduauto on ümber maailma sõitnud 69 päeva, 19 tundi ja 5 minutiga (Contessa Classic, 1989). Huvitav, kuidas see auto üle ookeanide sai – kas laeva või lennukiga? Sama reisi on teinud kahekorraseline buss, külastades 11 kuuga 18 riiki.

Kiireim purjekas (ühe purje ja ühe meremehega) lõpetas ümbermaailmareisi 1990. aasta märtsis 109 päeva, 8 tundi, 40 minutit ja 50 sekundit pärast starti. Mida kõike ei möödeta!

Esimese tõestatud jalgsimatku ümber maakera lõppes 5. oktoobril 1974. David Kunst oli selleks kulutanud 4 aastat, 3 kuud ja 15 päeva oma elust.

Andmeid kogus ja võrdles Sander Alfred Liivak

New Yorgis nähakse vaeva, sest seal tehakse laeva.

Laev siis lasti vette, kapten astus masti ette:

Siin on saun ja siin bassein, laeval tugev terassein.

"Vapper on meil iga mees!" nii hüüdis kapten masti ees.

Ja nüüd läheb lahti reis, sest et laev on rahvast täis.

Veidi aega ilm on kena, aga varsti pole enam.

Merel lainete võimetus on laev, veepinnal püsida polegi vaev.
sellisel laeval nagu Jik* – ta on lai ja ta on pikk.

Kuigi lained on hiigla suured ja puuduvad laeval juured,
ta lainetele vastu peab, teele õigele end seab.

Tormi-iil nii kõvalt rõhub, hiigel-laine laeva lõhub.

SOS-i pole vaja, laev on kindel nagu maja.

Üsna peagi lõpeb torm, kaptenil on kortsus vorm.

Silub vormi, ütleb ta: "Varsti peakski paistma maa!"

Sinakas on taevakaar, eemal paistab väike saar.

Äkki kostab hüüd: "Hahaa! Juba paistabki ju maa!"

Aga keegi nüüd ei taha suurelt laevalt minna maha.

Metrin Angerjäv Tallinna 21. keskkoolist

Pisike põrsas

Oli pisike punane põrsas,
kes armastas käia Tõrvas,
ja see pisike põrsas oli süüdi
ka ühes tõsises mõrvas –
nimelt sellise sääse mõrvas,
kes käis koos põrsaga Tõrvas.

Matused toimusid Tõrvas,
kus oli ka pisike põrsas –
seesama, kes sääse mõrvas.

Ja pisarad tilkusid tõrva
sel põrsal, kes plaanitses
sääse mõrva...

Maarja Vaher Tallinnast

Tasa, tasa astub UFO

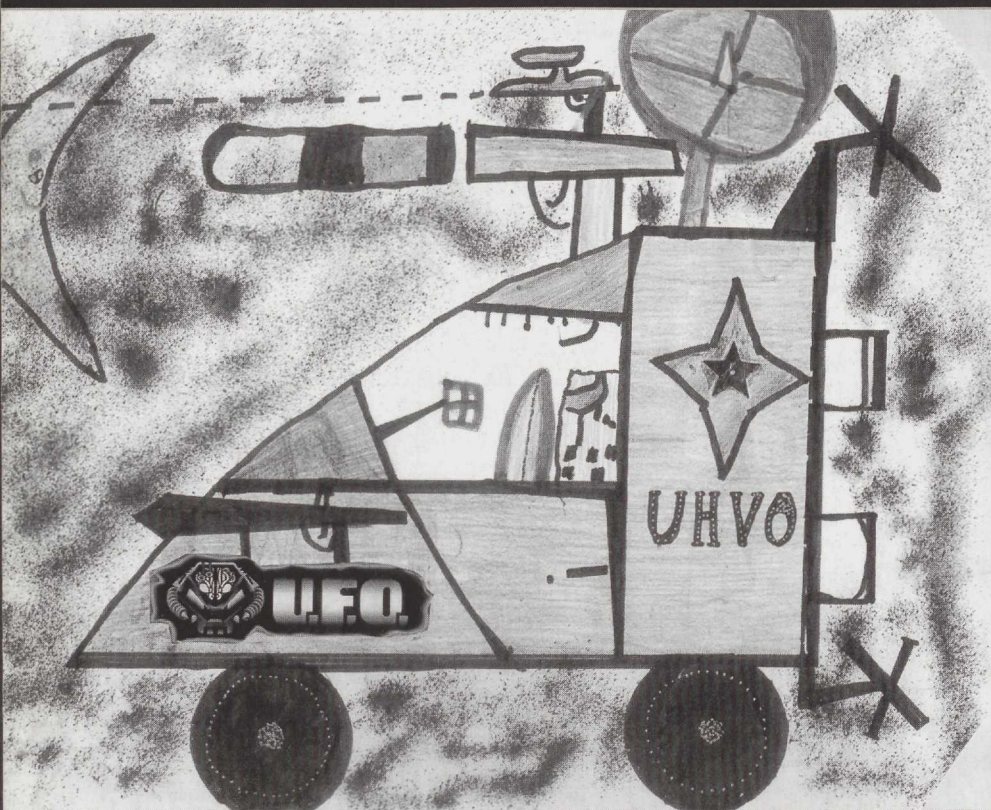
Tasa, tasa astub UFO
kikivarvul kambrisse.
Sealt ta leiab vorstikese,
mille süüa tahab ise.
Võtab vorsti, leiab või,
mille isa eile tõi.
Mind see küll ei huvita,
sest vorst on ilma lihata.

Tasa, tasa astub UFO
kikivarvul kambrisse,
sealt ta leiab leivakese,
mille süüa tahab ise.
Võtab leiva, leiab või,
mille isa eile tõi.
Mind see küll ei huvita,
sest leib on ilma soolata.

Tasa, tasa astub UFO
kikivarvul kambrisse,
kust ta leiab saiakese,
mille süüa tahab ise.
Võtab saia, leiab või,
mille isa koju tõi.
Mind see küll ei huvita,
sest sai on ilma piimata.

Tasa, tasa astub UFO
kikivarvul kambrisse,
sealt ta leiab taldriku
ja LENDAB KOHE KOSMOSSE!

Tiina Mõttus
Jüri gümnaasiumist

Nuputamist

L	V	S	I	K	A	S	
E	E	S	T	I	M	A	A
M	A	A					
	U						
	L						
K	O	L	L				
							S
			A				
			S				
M	O	S	K	V	A		

- ja kahvel
- kodumaa
- meie koduplaneet
- värv
- muutub tihti
- tont
- talvel seisab maja ees
- "Kevade" autor
- lifti firma
- Moscow – eesti keeles

Leia 24 looma nime või nimetust!

Nimed: koer, kass, siga, emu, tiiger, madu, hobune, ilves, hunt, morsk, nirk, kann, känguru, karu, merisiga, öökull, kits, mutt, hiir, sokk, uss, lind, aul.

K	Ä	N	G	U	R	U	O	A	B
K	O	E	R	L	L	U	K	Ö	Ö
A	D	M	E	R	I	S	I	G	A
S	N	U	D	H	I	I	R	C	D
S	I	G	A	E	N	U	B	O	H
S	L	O	O	N	E	M	A	D	U
U	V	U	N	K	O	N	N	K	N
A	E	Õ	A	R	E	G	I	I	T
I	S	R	S	O	K	K	R	T	F
S	U	K	M	U	T	T	K	S	D

PAIGUTA ruudustikku need sõnad:

elevandid, austria, roosa, ekvaatorid, ilus, aster, auto, rool.

E	L	E	V	A	N	D	I	D	
	1	K		6	U				
	V		S	R					
	10	A	U	T	O	2			
	A		4	R	O	O	S	5	A
	7	T		I	L			S	
	O		A					T	
	R							E	
	I	L	U	S	8			R	
	D								

Vastus: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Koostas Liis Lass

1	2	3	4	5	
T	E	R	E		
				6	
				7	
12	11	10	9	8	
13					
14					
15	16	17	18	19	20

Vastuse saad lugeda 1-20

- 1-4 tervitus
- 5-7 mitte paha
- 8-11 mitte täiskasvanud
- 12-13 sidesõna
- 14-20 need, kes loevad

Pildi joonistas Teet Kuusmaa

Maire Metsäär

SEIKLUSED TEEL ANGLA TUULIKUST KARJA KIRIKUNI

(Vana-aja pildikesi Saaremaalt)

Mirjam ärkas. Täna oli enesetunne parem kui eile. Tüdruk teadis, et ta on leetrites – sellepärast olid ka aknad kaetud, sest pimedas ei pidavat leetrid silma lööma.

Köögist kostis juttu. Seal seletas vend, et kiigeplatsil ei tohtivat tantsida. Sakslased ei luba.

“Sakslane saab Vene metsades lüüa, siin keelab meil tantsida,” ütles vend isale.

“Sõda, sõda... Mismoodi sõjas lüüakse?” Seitsmeaastase tüdruku silmad vajusid jälle kinni. Ta ärkas jälle seina tagant kostva undamise peale. Ema oli sahnris koorelahutaja tööle pannud. Mirjami emal oli kole palju tööd! Ta tuli, katsus lapse laupa, andis kruusist nurmenukuteed ja läks jälle... Leetrid laste haigus, küll läheb üle!

Nii arvas ka haige ise.

Suvine päike paistis aknaid katva teki vahelt sisse. Tüdruk uuris magamistoa laelaudu. Laigud ja jooned muutusid ta kujutlustes piltideks. Raagus puud ja lumehanged... Laes oli talvepilt! Seal oli ka naabritüdruk Eltsu kodumaja. Elts on suur ja hea tüdruk, Mirjam tilpneb päevade viisi Eltsu sabas. Koos Eltsuga ajab Mirjam naabrite lehma hoopis parema meelega koju kui omasid. Omade ajamine on tüütu töö, naabrite juures aga tundub isegi rohukitumine aina lõbuna.

Sellal, kui haige tüdruk lage vaates, tuli Oru Kutt ettevaatlikult paljajalu ohakate vahel laveerides Mirjami kodu poole. Kutt oli samuti seitsmene poiss. Tegelikult oli Kutt hoopis Gustav, aga selle nimega teda ta suures

Autori lapsepõlvepilt

peres ei kutsutud. Ainult siis, kui mõni külainimene Orule tuli ja Kutt oma igavesti tatise ninaga, suud-silmad pärani, külalisele otsa vahtis, keelitas ema teda: “Gustav, hea poiss, kasi oma nina puhtaks!”

Kutt tõmbas siis sügavalt õhku sissepoole ja ninast välja rippuv kollane ollus kadus korraks.

Kutil oli imekspandav oskus vaikselt-vaikselt kusagile hiilida ning sealt ümbruses toimuvat uurida. Ta sinised silmakesed vaatasid maailma imetuse ja aukartusega. Sageli ei taibanud ta, mida just tehakse, kuid teadis alati, kus midagi toimub. Praegugi oli ta teadlik, et Mirjam haige on. Poiss mõtles nende aeda jõuda vaatama, kas aedmaasikad juba suhu kõlbavad.

Kutt oli parajasti Mirjami naabrusse oleva Kõnnu pere õue pesunööride alla jõudnud, kui kuulis ühe suurema tüdruku sosinat. Sosistaja oli Saue Salme, kes kükitas lepapõõsa taga teekraavis.

“Kutt, too mu särk sealt Kõnnu muti nööri! Itä!”

Poiss tõmbas ninaga, kahtles. Taipas siis küsida, miks Salme särk Kõnnu nööri on.

“Kutt, kena poiss, no too see särk siia! Tule meitele, ma anna sulle siirupileiba ja saia ka veel!” lubas neiu.

Jõngermann tõmbas pesuriidest tehtud pika, pitsiga kaunistatud särgi nööri ja viis jooksuga põõsas kükitajale.

Näitsik kahmas särgi – ja läinud ta oligi! Kutt ei suutnud juhtunut seedita. Talle tulnud saiaisu ei saanud rahuldust – jälle oli tegemist ainult kurja ilmaelutõttusega! Petetu luristas nina, löi säärel verd imenud sääse surnuks, löntsis Kõnnu pere elumaja poole.

Kõnnu köögis söödi lõunat. Lava taha istusid pereisa, ema, neljateistkümnene Villu ja kuuteistkümnene Aadu. Oli kevadsuvine aeg, tee-

ristil müütasid oma kaupa kalakaupmehed, seetõttu seisiski Kõnnu söögilaul kauss värskete praetud räime-dega. Poiste ees olid taldrikud, vanemad sõid kala leivaviilukatelt. Tuhlikoorte hunnik iga sööja ees laual näitas, et suurem nälg oli juba kustutatud. Peremees jõi kulbiga lüpsikust võetud hapupiima ja eemaldus kruupingi juurde tubakat plotskiks lõikama. Villu müksas Aadut: "Vana joob petti, pärast laseb pussu, nii et kärtsub."

Emal kuulis poisi sõnu: "Kas sa, poiss, oled söömalaugas kuss! Sõukest santi juttu rääkima, ui-ui!"

Kõnnu Aadu oli suur, laiade õlgadega turske sell, külakooli kuus klassi juba kaks aastat selja taga. Poisid olnud koolis kõigist spordialadest vaimustatud. Raudkangi kinnitasid Villuga kahekesi postide otsa ja kutsusid seda poomiks. Et poomini ulatuda, tuli pisut hüpata. Poiss tiris end kättega nii kõrgele, et ulatus lõuaga üle kangi. Selline kangil jantimine oli Aadu kõige suurem lõbu. Ükski Kõnnu õuele sattunud jõnglane ei pääsenud "lõuatõmbamisest". Isegi Mirjam upitati üles – tüdrukki suutis oma nina vastu kangi tõmmata.

Kõnnu peremehel oli Aadust hea meel. Heameelt tegi seegi, et Aadu sai alles kuueteistkümneseks. Naabrite vanemad pojad said selga vasikanahast lapatsiga sõduriraniitsa ja – aida! Sõda nõudis ka Saaremaalt kahuriliha.

Aadu usutles oma ema: "Mamma, kas meil ikka on nii palju kummipaela, et sa saad meie aluspükstesse kummipaela panna, kuni sõda kestab? Mõnedel külätüdrukutel on püks-tes juba linane nõör."

Peremees kergitas kulmu: "At sa mait! Kust sina seda tead?! Vaata ette – vara!"

Emal tuli luksumine peale: Kui ta jälle hingata sai, läks ta pojale üsna ligi: "Kulla laps, mis jutt see on? Meitel oleks pidand ka tüdruk olema, siis oleksid nende riietega ära harjunud!" Ta ohkas ja pühkis silmi.

Noormees sobras noaga laual olevates kartulikoortes ja tahtis ilmse mõnuga pajatada ennelõunastest sündmustest.

"Riided jah, tüdrukute alusriided... Nägime mõisa juures jõe ääres, kui-

das teise asunduse tüdrukud ennast paljaks raasisid ja jõesse sumama läksid. Küll päterdasid alasti ja kilkasid! Nad ei pannud üldse tähele, et olime kõhuli pajupõõsaste taga. Poisid võtsid nende hilbud, viisid tükk maad allavoolu ja viskasid jökke. Ise lidusid jälle vaatama, mis totsid teevad, kui kaldale tulevad. Mul hakkas hale, koukisin roikaga mõne kuue kaldale. Seal meite pesunööril kuivab Saue Salme särk. Las tuleb paluma, saab nalja!"

"Salme viis oma särgi ää! Ma antis ta käde."

See veniv lapsehääli tuli Kõnnu köögi kõige pimedamast nurgast, seasöögiämbrite juurest. See hääli oli Oru Kuti oma.

Aadu hüppas rapsuga poisi juurde: "Kust sa, naga, särgi kätte said?"

Peremees peatas oma pere täkuhakatise: "Ära last puutu! Ise teete seatempe ning siis pisikesele harja kargamas!"

Saanud teada, et Salme lubas Kutile siirupileiba, keelitas Aadu: "Minegi, saad suu magusaks! Küsi, kust Salme teadis, et särk just siin on!"

Kutti see seiklus enam ei kõitnud. "Äi ma'p lähe üht. Ma lähe nüüd Mirjami aida otsa kiikuma," venitas valgepea, käed sügaval triibuliste linaste pükste taskutes.

Mirjami maja seisis nukralt Kuti ees. Tüdruku koduaknad olid suviti ikka lahti ja valged kardinad sahisid siis tuules. Täna paistsid aknasilmad kui pimedal mustad – tekk kattis kogu kardinailu.

Loo autor on saarlane, kes viidi raskel Stalini ajal otse koolipingist Siberisse.

Lõputunnistuse sai M. Metsäär alles täiskasvanuna. Pikka aega töötas autor Kuressaare lasteaias ja praegu paneb paberile oma lapsepõlvemälestusi.

Poiss piilus õue: vaikne küll – koe- ra neil ju pole... Siiski oli ohtlik marjaaeda ronida. Kutt arutles poolvaljult: "Teab, kas maasikad ongid valmis? Jaanipe ka alles tulemata. Ju siis peale jaaniped see õige aeg on... Miks Aadu Salmele muidu ütles, et see olla nii kena kut ennejaanipäine maasikas solgiämbris. Ju ta sandisti tahtis ütelda. Või tahtis just kenasti ütelda, ma'p tea seda."

Sel ajal, kui naaber oma halbu südamesoove heale teele suunas, tuletas Mirjam voodis lamades möödunud talve meelde. Täna tulid talvepildid just silme ette.

...

Oli üks kevadõhtu, kui tüdruk nii selgelt tundis, et kodus on hea ja armas. Märtsikuu õhtu. Nad olid käinud kallastelt pajutibusid toomas. Käis terve Oru lastepere, ja Elts kindlasti kõige ees. Elts tuli oma pisikest sõbratari kutsuma. Plika ei mäleta praegu, mis teistel jalgas oli – temale tõmmati pättide* peale kalossid.

Pajutibude saak oli hea, pajuoksi lastehulga peale paari luua jagu. Mirjam oli siis alles kuue- ning teised murdsid tema kui pisikesele jaoks ka oksa. Lõpupoole tahtis Mirjam ka ise paari oksa murda, kuid jalg vajus läbi sulalume, sulpsatas põlvini kraavivette. Külmal oli kange ja ehmatus suur. Elts, hea hing, käsutas kõik galoppi kodu poole jooksmas. Polnudki palju minna. Kodus tiris ema tütre jalast märjad sukad ja pani ta pliidi ette istuma. Laps pidi jalad üsna tulisesse vette pistma. Alguses oli see ebameeldiv, kuid pikapeale levis mõnus soojus keha mööda laiali. Pliidil kees siirup oma lõpukeemist, ajas juba magusalt lõhna välja. Laual rätiku all ootas äsja ahjust võetud sepik. Köök oli nii puhas, kangasteljed välja viidud, ja päike paistis madalalt aknasse. Mirjam mäletab nii selgesti tihase kevadelaulu akna taga – ikka siit-sii-ik, siit-sii-ik... Ema asetas pajuoksad klaaskannuga aknalauale. Mirjam hakkas suurest koduarmastusetundest järsku lahinal nutma. Ema ehmunud küsimusele vastas ta ainult: "Armas, armas ema!"

Järgneb

* pätid – sussid

Natuke noblutoite

Paljud inimesed kirtsutavad nina juba sõna "küüslauk" kuuldes või lugedes (hea, et Sina, tubli lugeja, pole nende seas)! Samas on raudkindel tõik, et küüslauk (ehk rahvakeeli noblu) on kasulikum kui koerakeel, mille kohta öeldakse, et selle peal on üheksa haiguse rohud. Küüslauguküüneke pole mingi kurguküünistaja, vaid hoopis erakordselt tubli terviseturgutaja. Tema ei lase veresoontel lupjuda ja hoiab seega mälu vormis. Samuti võib kiita küüslaugu desinfitseerivat toimet – omal ajal oli näiteks hiina sõduritel kohustuslik küüslaugumugula kandmine reisipaunas. Noblust (mille hüüdnimi on tulnud küüslaugu saksa-keelsest nimetusest "Knoblauch") on abi ka nohu puhul – ja kui õigel ajal jaole saad, siis võid tema abil gripistki ilma jääda.

Nojah, naljamehed võivad ohtra küüslaugusöömise ja hammastepesust hoidumisega endale teed teha ka tuubil täis trammis või bussis, kus pole nõobilgi ruumi maha kukkuda. Kes sellest ei hooli, see ei pruugi just hommikul enne kooliminekut küüslauku põske pista. Pärast ohtrat noblusöömist soovitatakse hambaid pesta ja piima (kui võimalik, siis kuuma) peale juua.

Küüslaugu-harjumuse omandamiseks võib proovida ka väikesi pettemanöövleid nii enda kui teiste jaoks. Siit leiad mõned noblunipid. Kui need nüüd selgeks saad, siis mäletad neid kõrges raugapõlveski, sest küüslaugusööjatest läheb ka sklerooos suure ringiga mööda.

Röstleivakuubikud "Kao, gripp!"

- 4 musta leiva viilu (mitte väga pehmet ja murenevat sorti)
- 2 küüslauguküünt
- veidi taimeõli

Lõika leivaviilud keskmisteks kuubikuteks. Kuumuta pannil toiduõli, kuni see hakkab aurama. Puista kuubikud kuuma õlisse ja pruunista neid kergelt igast kandist. Peenesta küüslauguküüned ja puista need pruunistamise lõpul pannile. Pea meeles: küüslauku ei tohi rasvaines kuumutada üle 2 minuti! Kui soovid, võid lisada õige veidi ka soola. Kalla leivakuubikud koos küüslauguga kaussi või taldrikule. Võid neid kommade või küpsiste asemel teleka ees nosida ja – kui raatsid – siis ka sõpradele pakkuda. Kui kardad rasvainega liialdada, võid leivakuubikuid koos küüslauguraasudega kuumutada ka õlitamata pannil, kuid siis ei tohi seda teha liiga kaua – küüslauk võib mustaks tõmbuda, ja kes siis söögi juures musti küüsi talub!

Juustupettekask

- 6 saiaviilu
- 6 rasvasema juustu (pikantne, vene) viilu või 1 totsik Merevaiku
- 2 küüslauguküünt
- margariini
- 1 väike tomat või veidi ketšupit

Määri saiaviiludele margariini ja kata need juustuviilude või määre-

juustuga. Peenesta küüslauguküüned ja pane iga saiaviilu keskele teelusikaga veidi küüslaugupuru. Kata see tomativiilu või ketšupitapiga. Määri ka saiade alumisele poolele margariini või võid ja aseta need praepaniga ca 150 - 180-kraadisesse ahju. Kui juust on sulanud, on pettesaiad söögikõlblikud. (Neid on, muide, võimalik teha ka mikroahjus – muidugi metallpannita.)

Mõnus kaste praekartulite juurde või krõpsude uputamiseks

- 1 väike pakk hapukoort
- 1 - 2 küüslauguküünt
- 0,5 teelusikat soolatilli

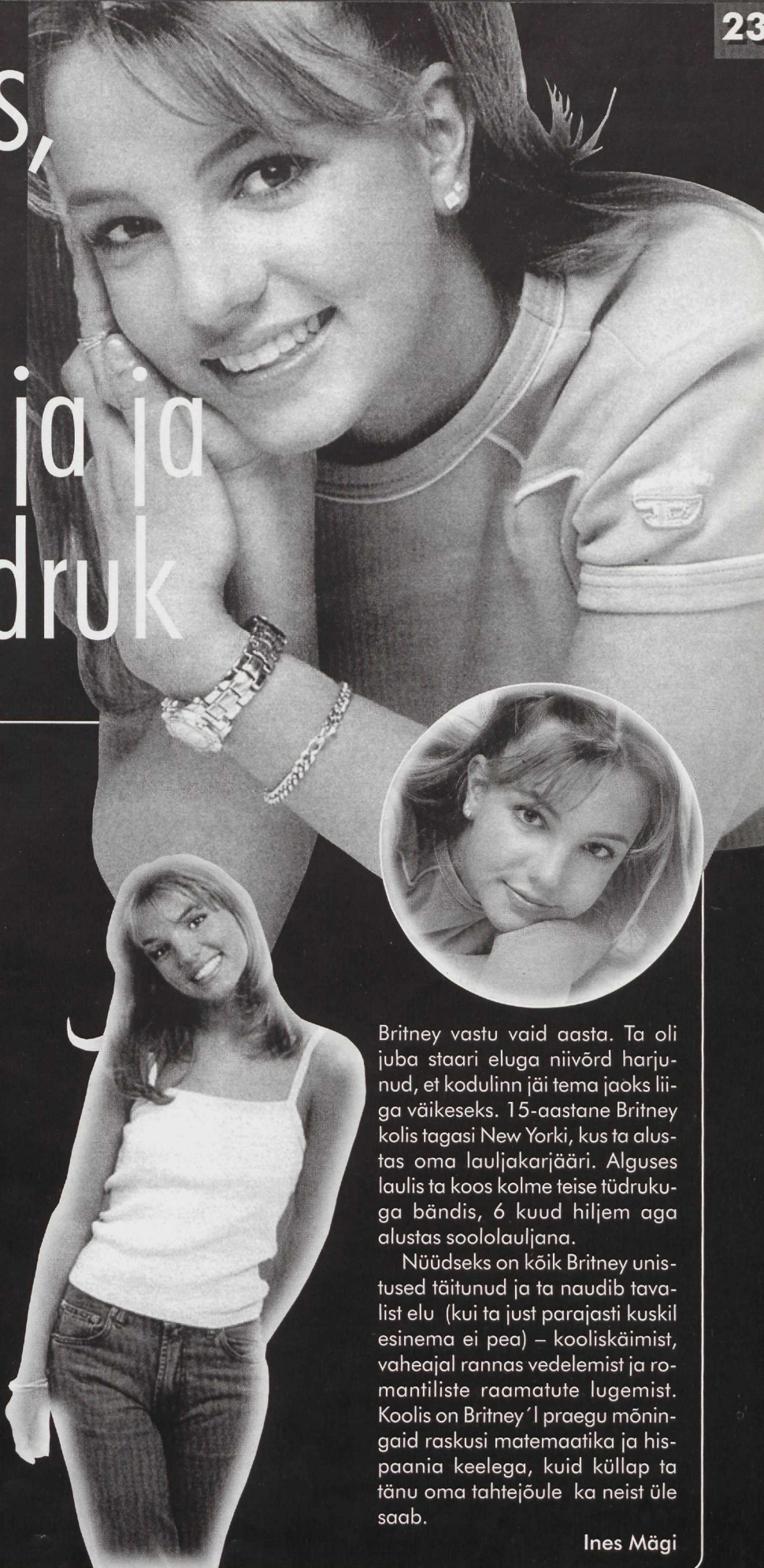
Vala hapukoort kausikesse või kastmekannu, lisa hästi peeneks hakitud küüslauk ja soolatill. Klopi kõik ained hästi läbi. Saadud tõrlõndile võid lisada veidi ketšupit, kui tahad, et kastmel oleks roosa jume – nagu sul endal, kui oled selle koos praekartulitega ära söönud või seda helpinud, kasutades lusika asemel kartulikrõpse.

Maha nohu! Elagu noblu!

Imelaps, inglike, poplaulja ja koolitüdruk

IMELAPS BRITNEY SPEARS

unistas juba pisikesena kuulsaks lauljaks saada. 16-aastasena ta unistus täitus – "One 'More Time" (Veel üks kord) sai hitiks üle kogu maailma. Karjääri nimel hakkas Britney tõsiselt töötama juba 8-aastasena, mängides Walt Disney' "Mickey Mouse Clubis". Show produtsent nägi Britney's tõusvat talenti ja saatis tüdruku New Yorki Broadway näite- ja tantsukooli. Britney hakkas esinema telereklaamides ja miniseriaalides. '91. aastal sai Britney oma esimese (ja seni ka viimase) filmirolli musta huumoriga komöödias "Ruthless" ("Rahutu"). Filmi algversiooniks oli aga "päris" õudusfilm "Bad Seed" ("Halb seeme") ja alguses ajas see 10-aastasele Britney'le hirmu nahka, kuid hiljem hakkas ta väikese ingelliku välimusega, kuid õela iseloomuga tüdruku rolli nautima. Britney jätkas esinemisi televisioonis kuni neljateistkümne aastaseks saamiseni – siis pidi ta tagasi pöörduma kodulinna Kentwoodi (väike-linn USA-s), et jätkata poolleli jäänud õpinguid. Koolis pidas

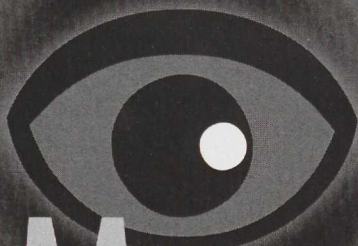

Britney vastu vaid aasta. Ta oli juba staari eluga niivõrd harjunud, et kodulinn jäi tema jaoks liiga väikeseks. 15-aastane Britney kolis tagasi New Yorki, kus ta alustas oma lauljakarjääri. Alguses laulis ta koos kolme teise tüdruku-ga bändis, 6 kuud hiljem aga alustas soololauljana.

Nüüdseks on kõik Britney unistused täitunud ja ta naudib tavalist elu (kui ta just parajasti kuskil esinema ei pea) – kooliskäimist, vaheajal rannas vedelemist ja romantiliste raamatute lugemist. Koolis on Britney'l praegu mõningaid raskusi matemaatika ja hispaania keelega, kuid küllap ta tänu oma tahtejõule ka neist üle saab.

Ines Mägi

JAGATUD MURE ON POOL MURET!

Mie toimetusse tuli murelik ema, kes oli käinud mitmes paigas õigust otsimas ja arvas, et ajakirja toimetus on koht, kus tema muret jagatakse. Võib-olla pole selle ema jutus koolilaste jaoks midagi uut – seepärast ongi vist kõige õigem, kui just teie, kulla sõbrad, panete paberile oma arvamuse.

Ühe tavalise kooli tavalise klassi tavalises tunnis lõi üks tavaline poiss teisele kõigest jõust pliiatsiga selga. Pliiats pole teadagi mõõk, aga ka koolipoisid pole enamalt jaolt legendaarse Surematu sugulased – valus oli, väga valus!

Õpetajale kaebama polnud tarvis minna – tema seisis klassi ees ja nägi kõike ise pealt. Ning teadagi peab õpetaja, kes näeb oma õpilaste seas midagi seesugust sündivat, kohtuniku ameti enda peale võtma. (Nojah, mõnel pedagoogil on kombeks süüdlased direktori juurde küüditada, kuid seda teevad nad enamasti siis, kui oma tarkusega enam hakkama ei saa.) Kuid selle tavalise kooli tavaline õpetaja otsustas omal jõul tegutseda. Kannatanu sai loa ja soovitusel võtta pliiats ja TÄPSELT SAMA VALUSASTI lüüa seda, kes talle kallale oli kippunud. Poiss võttis hoogu

ja löigi – virutas kõigest jõust, endal veel valupisarad silmas... Aga mingit rõõmu ta sellest ei tundnud. Ja mis peamine: tal ei tekkinud tunnet, et nüüd on õigus jalule seatud. Otse vastupidi: tuli hirm, et nüüd võib teise äkkviha kasvada salalikuks vimmaks.

Küllap olete ise ka kogunud seda, et vahel võib vanemate ja õpetajate sekkumine laste omavahele lisse tülisse asjad veel hullemaks ajada: see, kelle kaitseks täiskasvanud välja astuvad, võib pikaks ajaks – mõnikord kooli lõpuni – külge saada kitupunni või mammaka sildi.

Nüüd aga tuli torgata saanud poisi ema toimetusse ja küsis: kas õpetaja käitus õigesti?

Kumbagi poistest ja ka õpetajat tundmata arvasime: ei, seekord käitus pedagoog mõtlematult. Kuigi maailmas on palju inimesi, kes hoiavad end vaos ainult siis, kui nad midagi kardavad ja aeg-ajalt tuleb kiusatus neid hirmutada – ikkagi elame tsiviliseeritud maailmas, kus ei valitse ainult jõud, vaid ka mõistus.

Oleel Lagnut

VÕTA NÜÜD, NUTIKAS LUGEJA, ETTE PLIIATS JA PABER!

Kõigepealt püüa asetada ennast õpetaja olukorda ja siis pane paberile oma mõtted: mida oleksid SINA eespool kirjeldatud olukorras teinud? Ja muidugi oleks eriti vahva, kui võiksid meenutada mõnda olukorda, kus SINU ÕPETAJA oskas klassis asjad korda seada. Kõigil lugejatel oleks õpetlik teada sedagi, kas ka teie klassis ja koolis selliseid lugusid on juhtunud. KEDA kardetakse ja MIKS?

Kui soovid jääda anonüümseks, siis võid kasutada varjunime. Toimetus igatahes saladusi välja ei lobise.

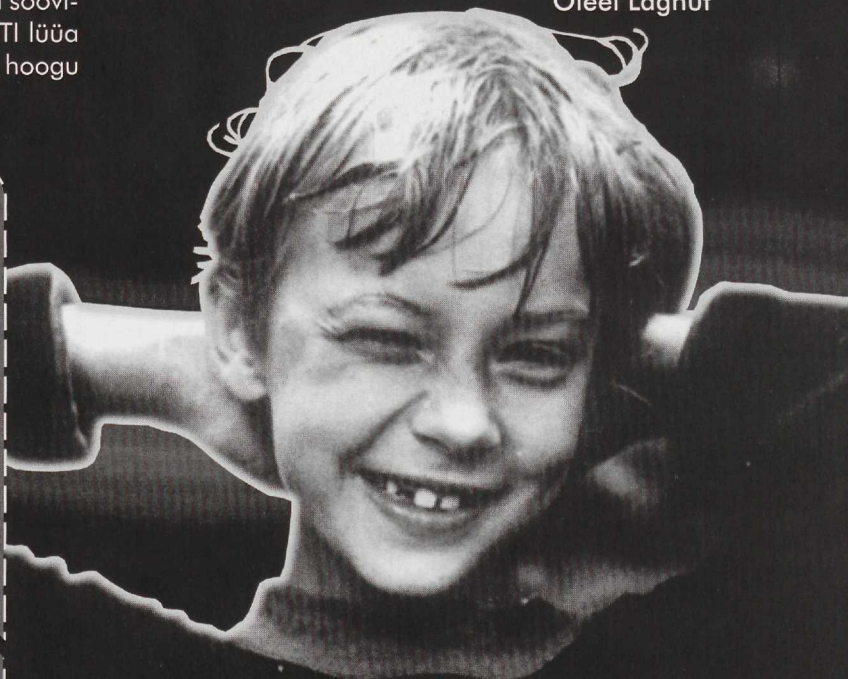

Foto: Kalju Suur

ÜLEANNETUD ÜLESANDED

Kirjanik **Grigori Oster** on oma üleannetut "Ülesannete kogumiku" kirjutades mõelnud just neile lastele, kellele ei meeldi arvutada vahemaad punkti A ja punkti B vahel, liita kokku torudest E, F ja G arulagedalt voolavat vett ning täiesti arusaamatuid arve lahutada, korrutada ja jagada. Tema ülesanded on koostatud nende jaoks, kes oskavad naerda ja naljatada – seega just Sulle ja Su sõpradele. Kurjadele ja kuivadele onudele-tädidele EI TOHI neid näidata, sest nemad võivad ju hakata kõike tõsimeelselt järele tegema. Ja siis läheme meie teiega naerust lõhki – aga kellele seda vaja oleks?!

3. Lifti kandejõud on 450 kg. Lifti sisenes 2 esimese klassi õpilast, kellest kumbki kaalus 20 kg, 2 kolmanda klassi õpilast, kumbki 25 kg raske, 3 viienda klassi õpilast, igaühe kaal 40 kg, ja õppeala juhataja Margariita Bagrationovna, kes kaalub niisama palju kui 1 esimese klassi õpilane, 2 kolmanda klassi õpilast ja 3 viienda klassi õpilast kokku. Kas lift sõidab üles?

4. Koljale ja Toljale osteti kummalegi 5 kooki. Kolja sõi oma koogid ära 6 minutiga ja pidi kadedusest hulluks minema, nähes, et Tolja sööb iga kooki 4 minutiga. Kui kaua aega läheb Kolja kadedusest hulluks?

5. Maailmanimega teadlane Innokenti leiutas ruudukujulise ratta, mille kõigi külgede summa on 40 dm. Arvutanud välja 11 sellise ruudukujulise ratta üldpindala, veendus teadlane, et see on võrdne tema isikliku toa pindalaga. Selgita välja, mitme ruutmeetri suurusel pinnal elab maailmanimega teadlane!

6. Isa käekella sees on 16 rattakest ja 28 muud pisidetali. Pärast seda, kui Vovake isa kella algul lahti võttis, siis aga jälle kokku pani, ei mahtunud pooled rattakestest ja veerand ülejäänud pisidetailidest enam selle sisse. Mitu rattakest ja mitu muud detali on praegu isa käekella sees?

7. 280 poisist ja 105 tüdrukust koosnev koor esineb hingelise lauluga. Õnneks üürgab kõigest kõrist ainult üks neljandik poistest ja üks kolmandik tüdrukutest, ülejäänud aga maigutavad üksnes suid. Leia, kui suur on kõigest kõrist üürgavate poiste ja tüdrukute vahe!

8. Kuni ema telefonitsi vanaemaga juttu ajas, valmistas kolmeaastane Maša kolmekäigulise piduliku õhtusöögi. Esimeseks roaks oli supp 3 liitrist piimast, 1 kg suhkrust ja 1 liitrist päevalilleõlist. Teise roana pakkus ta püreed, mis koosnes 4 kg pehmeksläinud tomatitest, 250 g kohvipulbrist ja 3 näritud saiakesest, millest igaüks kaalus 150 g. Magustoiduks oli teekannutäis kisselli 1 liitrist kirsisiirupist, 400 grammist margariinist ja 600 grammist koorimata, kuid see-eest hästi peeneks hakitud kartulitest. Kui palju kuivaineid ja mitu liitrit vedelikke kulutas Mašake selle piduliku õhtusöögi valmistamiseks?

Autori loal tõlkinud
Leelo Tungal

1. Kurikaelad röövisid kondiitripoodi. Nad viisid kaasa neli torti ja kaheksa saiakest. Kaks torti ja seitse saiakest sõid kurikaelad ise ära, ülejäänud saagi aga kinkisid tuttavale politseinikule, kes ei osanud arvata, et tegemist on kurikaeltega. Mitu torti ja saiakest kinkisid kurikaelad tuttavale politseinikule?

2. Kurjategijad otsustasid oma kuritegelikule minevikule kriipsu peale tõmmata ja alustada uut töökat elu. Selleks varastasid nad kaksteist labidat, kolm haamrit ja neli mutrivõtit. Kui palju ausaks tööks vajalikke vahendeid varastasid kurjategijad ühtekokku?

11.-12. detsember 1999 Kuusalus

Laupäeval selgel lõunapoollikul kogunes lapsi kogu Põhja-Eestist laagrisse inimkätest puutumata looduse rüppe. Esimene ärevus mööda läinud ja asjad hubasesse majakesse ära pandud, kogunesid kõik õuele, et üksteisega tuttavaks saada. Skaudijuhid viisid läbi mitmeid mängu. Kui külm juba näpistama hakkas, tuldi tagasi tuppa, kus ootas maitsev lõunasöök. Hiljem, kõhud täis ja meel hea, algasid tegevuspunktid, kus hundud õppisid igasuguseid põnevaid asju. Kitarril saatel õpiti laulma jõululaule; joonistusoskust sai proovida punktis, kus papptaldrikutele tehti postkaarte ning need pandi erilisse postkasti, mis laagri lõpul pidulikult avati. Veel sai paberist väikese talvetelgi valmistamisel ja tikutopsist ehete tegemisel oma näpuosavust proovida. Tehti ka kõrtest kuuseeheteid. Et talvel külm ei hakkaks, õpetati kangastelgedel salli kuduma. Eriti põnev oli teha kipsisid medaljone, mida hiljem hunduvormi või millelegi muu külge riputada sai.

Ka pärast õhtusööki mindi välja, kus taskulambi valgel mitmeid mängu mängiti. Üks lemmikmängudest oli "Must mees". Keegi mängijaist on "must mees", kes hakkab teisi taga ajama. Kellegi kinni püüdnud, peab ta tolle õhku tõstma, nii et jalad maad ei puudutaks. Kinnipüütud on omakorda must mees, kes valgeid taga hakkab ajama. Mäng läheb edasi, kuni lõpuks kõik on mustad.

Õhtul toimus kauaoodatud lõkkeõhtu. See algas hüüete saatel lõkke süütamisega ning laulmisega. Iga salk pidi välja mõtlema jõuluteemalise etteaste.

Pärast lõkkeõhtut tuli "mõtete rada". See on metsas küünaldega tähistatud rada, kus iga küünla juures on paberileht mingi vanasõnaga. Hiirvaikses ning kottipimedas metsas tähistaeva all oli päris hirmutav käia, aga vaprad hundud tulid sellega ilusti toime. Natukese aja pärast tehti veel küünaldega retk teisele poole jõge, kus võis näha ilutulestikku. Õhtu lõpetas maitstva koogi söömine soojas toas. Järgmisel hommikul jagati välja ka loterii auhinnad. Enne ärasõitu jõuti veel mängida väljas mõningaid mängu. Lõuna paiku tuli järele buss,

Hundude jõululaager

mis meid tagasi linnakärasse viis. Laager oli väga õpetlik ja lõbus, selle korraldas Rävälä Skautide Malev ning see oli mõeldud 6-11 aastastele poistele ja tüdrukutele ehk hundudele. Loodame kohtuda kindlasti veel järgmistes laagrites!

Meisterda talvetelk!

1. Kopeeri telgi joonis.
2. Värvli telk.
3. Lõika välja mööda pidevat joont.
4. Voldi telk mööda katkendlikku joont kokku.
5. Liimi viirutatud alad kokku.

Et Sa oma tööst rohkem rõõmu tunneksid, võid telgi makettidest moodustada väikese laagri. Aseta valmis telgid suuremale alusele, mis võib olla papist ja roheliseks või valgeks värvitud. Püstita "laagriplatsile" puuksast lipuvarras, silluta liivaga teerajad ning ümbritse lõkkeplats väikeste kivikesetega. Ära unusta ka laagriehitisi, mida saab meisterdada jämedama niidiga väikseid oksakesi kokku sidudes. Talvelaagris lase maha sadada vatist lumi ning kuhja kokku pabermassist liumäed.

OLE VALMIS!

Sellekohaseid häid mõtteid saad ka järgmistes numbrites.

Telgi meisterdamiseks läheb vaja:

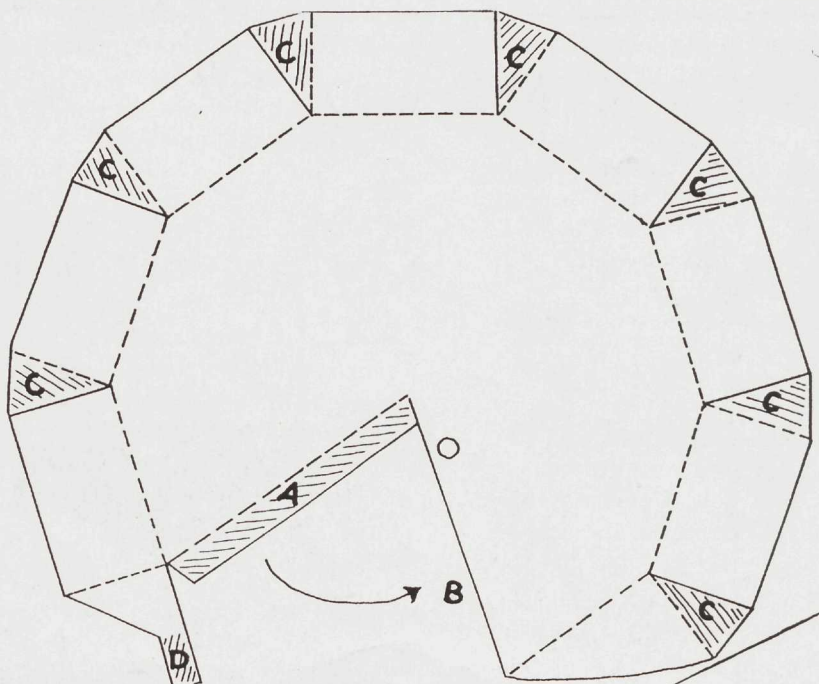
- kääre
- liimi
- paberit
- värvi

Laagriplatsi jaoks vajad:

- suurt värvitud alust
- oksakesi
- liiva
- vatti
- paberit
- kivikesi
- niiti
- ja kõike muud põnevat

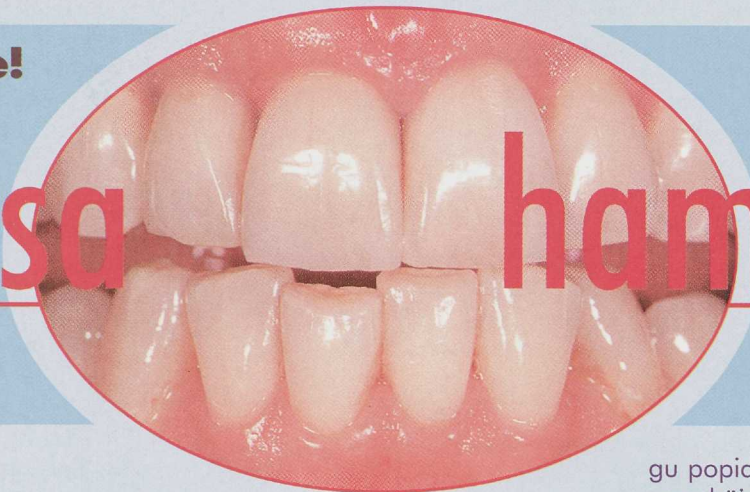
Head meisterdamist!

Vasaku käe tervitusega,
Skautidjuht Birgit

Ole terve!

Täitsa hambad!

Vastab doktor Tammeand

Mida teha, kui pole rahul oma hammaste värviga?

Kas seda saab heledamaks muuta?

Värvust saab muuta heledamaks, kuid see pole soovitatav. Kõik valgendavad hambapastad põhinevad vesinikülihapendil ja on söövitava toimega, nii et neid ei soovitaks pikaajaliselt kasutamiseks ei lastele ega ka täiskasvanutele. Hambaemaili võiks võrrelda läbipaistva klaasiga, mida haamriga peenestades saame valge pulbrikihi. Hamba-emaili prisma pealispindki muutub lõhustudes valgemaks, kuid ka konarlikumaks, tekkinud uurded on aga heaks pesitsuspaigaks mikroobidele. Pärilumivalgeid hambaid olemas ei ole – helevalged laigud hammastel on haiglased nähtused. On selline asi olemas nagu hambavärvivõti – siin on KÕIK värvid normaalsed, kuigi valge paberiga võrreldes on siiski kõik toonid tumedamad.

Kas piimahammaste äratulemise ajal tuleks süüa mingeid erilisi toite ja võtta tablette?

Ei, piimahammaste äratulek on ju täiesti normaalne nähtus, see ei nõua mingit ravi. Kui hambad ei taha ise ära tulla, võib arstiga nõu pidada. Mis puudub menüüsse, siis tänapäeval peaks iga laps KOGU AEG sööma võimalikult palju puuvilju ja võimalikult vähe rafineeritud toiduaineid. Meie ajal tunneb organism puudust just nimelt

Kes meist tahaks oma kallist aega kulutada arsti juures käimiseks?

Õige vähesed!

Aga TERVED OLLA tahaksime kõik. Nüüdsest saate terviselehekülgedelt vastused nii mõnelegi küsimusele, mida ehk tohtritele silmast silma ei söanda esitada.

Pealinna tüdrukute

hamba-küsimuste vastab doktor **REIN TAMMEKAND**.

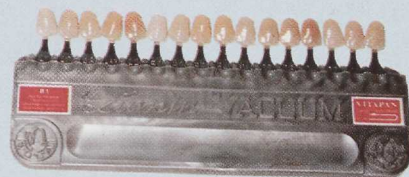
kiudainetest. Saiade asemel tuleks eelistada seemneleibu, mis on väga kasulikud. Rasvu tuleks süüa vähem ja liha asemel oleks kasulikum süüa rohkem kala.

Kui vanalt pannakse suhu hambaraudu? Kas siis, kui hambaraavad on suus, tuleb kuidagi isemoodi hambaid pesta?

Hambaraudu nimetatakse breketiteks. Need kleebitakse hammaste külge ja ühendatakse omavahe keermetatud kaarega. Breketid on praeg

gu popid, aga ei tasu unustada ka vanu häid suulaeplaate, milles on samuti hambaid reguleerivad kruvid ja mille traadid pole nii silmatorkavad kui breketil. Pole ju ka breketid mingid ehteasjad, vaid hoopis vahend hambumuse reguleerimiseks – selleks, et hambad ei kasvaks nii, nagu Draculal. Breketeid ei tasu panna piimahammastele, kuna need tulevad peatselt ära. Hammaste pesemine on breketite puhul tõesti erinev ja seda tasuks alguses õppidagi arsti juures. Hambaharju kulub igatahes rohkem kui tavaliselt.

Hambavärvivõtme järgi võid oma kirkude värvi kindlaks teha.

Kas meil Eestis pannakse ka kusagil esihammaste külge ilustusi? Kas selleks tuleb hambaid puurida ja kas see kahjustab hambaid?

Pannakse küll – neid on nii hõbedasi kui kuldseid ja ka erineva kujuga vääriskividest. Hambaid need ei kahjusta, kuid on võrdlemisi kallid ja nende kasutamine on muidugi maitseküsimus. Samas on hambailustused vähem ohtlikud kui näiteks oma käega tehtud kõrva-aukude rida – mõnikord võib auku tegev nõel tabada näiteks peensoolt mõjutavat punkti kõrva-lesta, ja see tähendab, et ilu asemel saadakse hoopis kestev kõhu-lahtisus... Lapsed siiski eriti palju hambailustusi ei lase panna, kuna nende puhul pole soovitatav pruukida iiriseid või nätsu, mis võivad ilustuste külge kinni jääda.

Edgar Valter

NAERU-USS

Juku ema, kes on poja vempudest tüdinud, pahandab: "No kuidas küll minul pole pojaga vedanud! Sina, Juku, oled kindlasti kõige pahuram ja kõige ebaviisakam poiss maailmas! Teist sinusugust jonnipunni pole olemaskil!"

"Ära aja udu, mamps!" kurjustab Juku. "Ise sa oled ebaviisakas ja jonnipunn! Kui mul oleks olnud õrna

aimugi, et sul on nii vilets iseloom, siis poleks ma lubanud isal üldse sind naiseks võtta!"

Juku hääletab hommikul maantee ääres. Kui auto peatub, küsib poiss juhilt: "Onu, kas te saaksite mind koolimaja juurde viia?"

"Kahju küll, poiss, aga ma sõidan hoopis vastassuunas..." teatab auto-

juht.

"Ohhoo, see on tegelikult hea mõte!" rõõmustab Juku ja hüppab autosse.

Juku kuuleb aknast, et sõbrad hüüavad teda hoovist: "Juku, tule õue!"

"Ei saa tulla," laiutab Juku käsi.

"Miks?"

"Kus ma siis tulla saan, kui papsil on kõik mate ülesanded lahendamata! Ja küll ma teda juba tunnen – kohe, kui silma peal ei hoia, läheb ta käekiri nii lohakaks, et sellest ei saa keegi aru!"

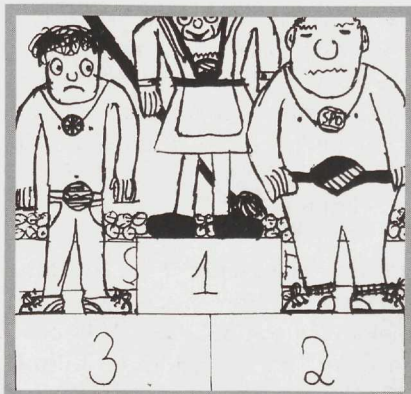
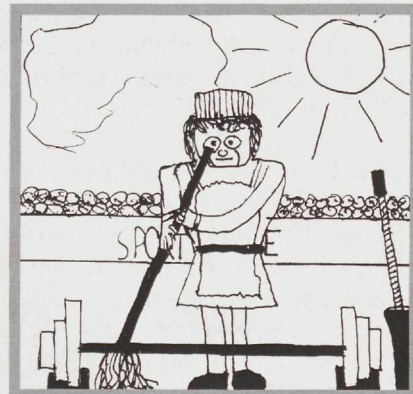
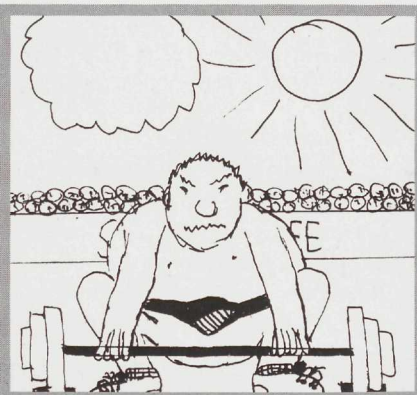
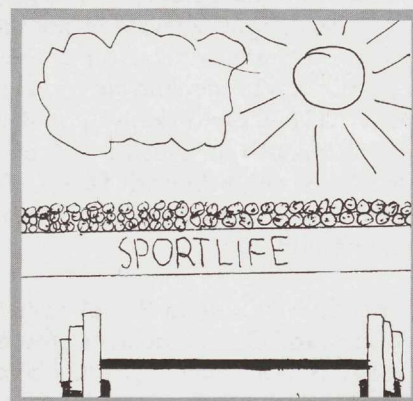

Juku on külma saanud ning lõristab vahetpidamatult tunni ajal nina.

Õpetaja ei suuda seda ninalõristamist lõpuks enam välja kannatada ning küsib:

"Juku, kas sul taskurätikut ei ole?"

"Miks ei ole, õpetaja! Aga ema ei luba mul seda kellelegi laenata, nii et ärge mitte lootkegi!"

Kirjanurk

Hei! Kõik 12 - 14aastased poisid ja tüdrukud, kes elavad Tallinnas! Te võiksite kirjutada ühele 13aastasele tüdrukule, kellele meeldib ujuda, korvpalli mängida, rulluisutada, muusikat kuulata ja internetis käia. Minu lemmikbändid on Garbage, The Gardigans, Offspring... Saada ka foto! **MAARJA VAHER, Kajaka 6, Tallinn 11 317.**

Tere! Olen 11-aastane poiss ja sooviksin endale 11 - 12-aastaseid kirjasõpru – nii tüdrukuid kui poisse. Minu huvideks on ujumine, jalgrattasõit, arvutimängud, joonistamine. Kuulutus kehtib hästi kaua! **HUGO MURUTAR, Kunderi 28 - 4, Tallinn.**

Tere! Olen 11-aastane tüdruk ja sooviksin kirjasõpra, kes peaks olema 11 - 13aastane. Minu lemmikbändid on Smilers ja Terminaator, lauljatest Ricky Martin ja Elvis Presley. **TRIIN LOIK, Vambola, Mustla sjsk, Viljandi mk 69701.**

Tere! Ma soovin leida kirjasõpra vanuses 10 - 12 aastat. Ise olen 10. Mulle meeldib sport, eriti korvpall, ja ma kogun korvpallikaarte. **RAUL SULU, Vilde tee 109 - 25, Tallinn 12911.**

Hei! Soovin leida kirjasõpra, kes oleks 10-11-aastane. Ise olen 10-aastane. Mulle meeldib ujuda, sporti teha ja muusikat kuulata, eriti Britney Spearsi ja Spice Girls. Palun saatke ka foto. **TRIIN ASI, pk. 66, Põlva 63 301.**

Tere! Olen 11-aastane tüdruk ja sooviksin kirjasõbraks 9 - 12aastasi poisse ja tüdrukuid. Võite saata ka fotod. Minu lemmikbänd on Spice Girls ja lemmiklaulja Britney Spears. **JULIA ALEKSANDROVA, Viru pst. 17-a - 21, Sillamäe 40233.**

Tere! Sooviksin leida 9 - 11-aastast kirjasõpra. Ise olen 10-aastane. Mulle meeldib suusatada. **KRISTJAN EHMAN, Vilde tee 109 -24, Tallinn 12911.**

Hei, kõik poisid ja tüdrukud vanuses 13 - 16 aastat! Ootan teilt kirju! Olen 13aastane tüdruk. Oleks hea, kui leiaksin ümbrikust ka foto. Kuulutus ei vanane! Mulle meeldib lugeda ja käsitööd teha. **EVELYN PULK, Vatla sjsk, Lääne mk. 90103.**

Tere! Olen 11-aastane ja soovin endale kirjasõpru. Mulle meeldivad Sailor Moon, A-rühm ja Zorro. Mu lemmikbänd on A-teens. Kogun Star Warsi kleepse ja ka tavalisi kleepseid. **KADRI UMBLEJA, Sõpruse 226 - 46, Tallinn 13412.**

Tere! Kõik 9 - 11-aastased tüdrukud ja poisid! Kui tahate minu kirjasõbraks saada, siis kirjutage mulle. Ma olen 10-aastane. Mu lemmikloom on kass ja mulle meeldib Spice Girls. Käin 4. klassis, mängin süntesaatorit ja mulle meeldib laulda ka. **ELEN LUIK, Vatla sjsk, Läänemaa 90 103.**

Hei-hei, 9 - 11-aastased tüdrukud üle Eesti! Olen 10-aastane blond ja keskmise pikkusega Helen, kes soovib teilt kirju saada. Võiksite saata ka foto. Minu huvialad on ujumine, laulmine ja muu musa. **HELEN MEIDLA, Kamara, Mõisaküla sjsk, Viljandi mk. 69304.**

Tere! Olen 7-aastane. Mulle meeldib lugeda, plokklööti mängida ja ujuda. Otsin 7 - aastast kirjasõpra. **HELIN KÜTT, Tüve 14 -20, Tallinn 11 316.**

Hei! Olen 13-aastane Katre. Sooviksin endale kirjasõpra, kes võib olla nii poiss kui tüdruk. Pilti ei pea kirjasõbraks olema, aga tegelikult võib ka. Minu huvialadeks on ujumine, tantsimine ja sport, lemmikbändideks Five, 911, Backstreet Boys ja Spice Girls. **KATRE LAAN, Vohandu 44 - 8, Räpina, Põlva mk. 64 503.**

Hei, 11-12-aastased poisid ja tüdrukud! Ootan kirju kõigilt, kelle huvideks on korvpall, lumelauasõit ja telekamängud! **JOEL KUIK-STENFORS Luodontie 4F 57 28330 Pori.**

Mina kogun kleepse (üle 280) ja loomade fotosid (umbes 20). Minu hobiks on võistlustants. Tantsimist õpin tantsuklubis "Stiil". Mu lemmikantsud on rumba ja samba. **KAISA EDENBERG, Vara 10-2, Matjama sjsk, Tartumaa 60401.**

Tere! Olen 9-aastane ja soovin leida kirjasõpra (tüdrukut) vanuses 8 - 10. Minu lemmikvärvid on sinine ja must, koduloomad on taksikoer Bella ja merisiga Juku. Ma kogun kleepse ja "Head Last". **ELISE TOOVER, Anne 53 -36, Tartu 50703.**

Tšau! Olen 13-aastane lõbus tütarlaps. Ma kogun kleepse ja koerapilte. Mu lemmiklaulja on Britney Spears. Mulle meeldib tantsida ja pidudel käia. Ootan kirju nii poistelt kui tüdrukutelt vanuses 11 - 14-aastat. Olge alati rõõmsad! **SENJA LIPINSKAJA, Raba 5 - 18, Palivere, Läänemaa 90802.**

Tere! Sooviksin leida 9 - 11-aastast kirjasõpra. Olen 9-aastane. Mulle meeldib joonistada, Spice Girls ja Pamela Andersoni pilte koguda. Mul on kodus 2 kassi. Kirjasõbralt sooviksin ka fotot. **MOONIKA MÜLLER-BECK, Karinu k., Järva-Jaani vald, Järvamaa 73302.**

Tere! Olen 12-aastane Kristel. Sooviksin leida kirjasõpru igalt poolt – nii tüdrukuid kui ka poisse. Minu hobid: muusika, joonistamine, kleepsude kogumine, lugemine. Koduloomi mul pole, aga see ei tähenda, et ma loomi vihkan. **KRISTEL KIVIJÄRV Kiisa 7 - 34, Tallinn 11313.**

KALLIS VÄIKE ASI ÜLLE TÖNUMAA

ERET JA EMA SÕITSID MAALT LINNA. LINNAS OLI PALJU MAJU, INIMESI, AUTOSID.

"NII PALJU AUTOSID!" IMESTAS ERET.

AUTOD OLID PUNASED, SINISED, ROHELISED, MUSTAD.

"MULLE KÜLL AUTOD MEELDIVAD," TEATAS ERET.

LINNAS OLI VÄGA PALJU INIMESI.

"KUHU NAD KÕIK LÄHEVAD?" TAHTIS ERET TEADA.

"MÕNED LÄHEVAD TÖÖLE, MÕNED POODI, MÕNED KOJU, MÕNED JALUTAMA. MÕNED LÄHEVAD POSTKONTORISSE," ÜTLES EMA.

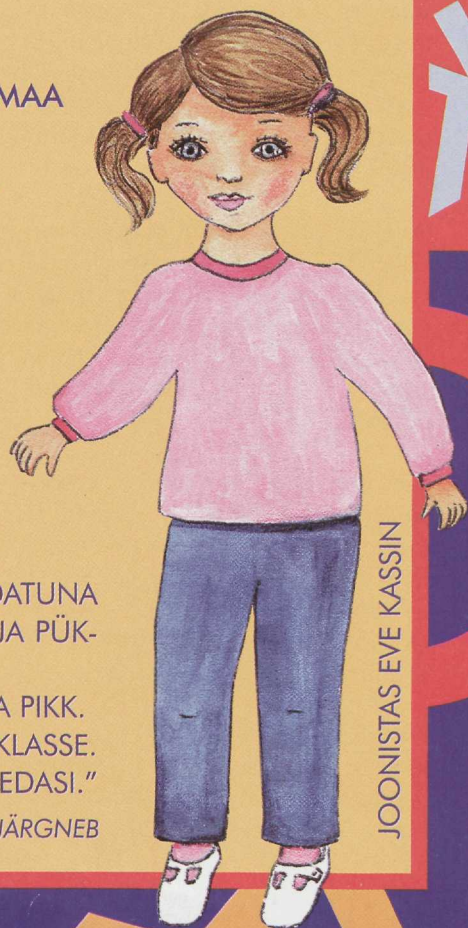
"NAD ON IKKA SUURED KÜLL," ARVAS ERET.

EMA MÕTLES, ET KUNA ERET ON VÄIKE, SIIS LÄHEDALT VAADATUNA TUNDUB, NAGU TULEKSID VASTU JALAD, SAAPAD, SEELIKUD JA PÜKSID.

LINNAS OLI PALJU MEHI, NAISI JA LAPSI. ÜKS TÄDI OLI VÄGA PIKK.

"EMA, KUS TÄDI ÄRA LÕPEB?" KÜSIS ERET JA AJAS PEA KUKLASSE. AGA EMA ÜTLES: "EI SOBI NIIMOODI VAHTIDA. LÄHME NÜÜD EDASI."

JÄRGNEB

Barbindus

Barbie ja Triibu-Liine tänavad kõiki ilusate kaartide joonistajaid ja jõulusalmide kirjutajaid!

Küll on kahju, et jõulud on ainult üks kord aastas – nüüd ei jää üle muud, kui oodata uusi pühi, et siis Teie jõululoominguga uhkeldada! Aga teadagi: kes tegutseb, sellel läheb aeg kiiresti!

Osavnäpud, silmad siia! Algab suur planeetidevaheline moejoonistuste võistlus "KARVAD JA KÕRVAD"! Oodatud on seega kasukate ja talvemütside joonistused.

Barbiel kui kangel ränduril on võimalik külmade ilmadega reisida soojale maale, sest tap võib ta aasta ringi käia õhemate riie-tega kui meie siin põhjamaal. Nagu näed, on uut stiili-Barbiedel moekad soengud ja kenad rõivad. Aga õige moekunstnik ei hakka teadagi teiste pealt maha vikkima, vaid mõtleb ise välja midagi uut ja huvitavat. Pliiats kätte, sõbrad! "Karvad ja kõrvad" peavad toimetusse jõudma enne 5. VEEBRUARI, siis on parimail moeloojatel lootust stiili-Barbiet võita!

RIMONNE

MIDA ME?

JÕULUVANALT SOOVISIME?

Tahaksin, et jõuluvana kingiks mulle mõne huvitava raamatu või mängu. Veel soovin, et Tšetšeenias lapsed sõja sees ei peaks olema. Inimesed peaksid üksteise vastu paremad olema. Kurjusega ei saavuta midagi.

Maali-Liina Kulla Laevast

Ma tahaksin jõululingituseks Britney Spearsi plaati!

Julia Aleksandrova Sillamäelt

Ma tahan jõuluvanalt rätast ja "Hea Lapse" aastatellimust.

Marit Ilves Elvast

Jõuluvana tuleb meile kindlasti, sest meil on kodus ju 3 head last: peale minu veel vennad Mihkel (10) ja Mattias (9). Mina tahaksin mõnda huvitavat juturaamatut saada, vennad lepi- vad ainult legodega.

Maret Abram Kilingi-Nõmmelt

Mina ootan jõuluvanalt palju "Häid Lapsi", siis ma tahaksin sada krooni (see võiks olla

iga kingituse sees), pehmeid kaisuloomi, elavaid loomi ja vahvaid mängu. Muidugi ka maiustusi.

Mari-Liis Heinsaar Tallinnast

Mina sooviksin jõuludeks endale Furbyt.

Merilyn Paugus Pärnust

Mina soovin endale jõuluvanalt telekamängu kas- setti ja fotoaparaati.

Elen Pärt Tartust

Jõuluvanalt tahan Seebi- mulli-Barbiet ja päevikut ning lauamängu. Loodame, et ema rahakott peab vastu.

Kristel Kivijärvi Tallinnast

Mina tahaksin jõuludeks Furbyt ja Barbiet.

Annika Saar Kadilast

Ma tahan endale näiteks Furbyt ja mõnda lauamän- gu. Veel tahaksin Hiina-Barbie't ja Star Warsi veelust lego.

Kadri Umbleja Tallinnast

Triibu-Liine loodab,

et jõuluvana olid helled kingitojad ja täitsid kõigi meie sõprade ning sugulaste soovid! Jõulusalme on tal nüüd pea nii täis, et enam muid mõtteid sinna suurt ei mahugi... Järgmiste jõulupühade varud on iga- tahes rikkalikud. Lisaks Barbie' salmivõistlusele saabusid Hea Lapse toimetusse ka teise üle-eestilise jõululouletuste võistluse tööd – võitja- te nimed teeme teatavaks järgmises numbris!

Kirjanurk

Barbie jõulusalmitõistluse peaaühinnad saavad **MAALI-LIINA KULLA** Laevast, **ANNI LEIGER** Hiiumaalt, **KATRIN LAIDLA** Tartust, **MARET ABRAM** Kilingi-Nõmmelt, **EGELI KELDO** Valgamaalt ja **ANNIKA ORGUSAAR** Tallinnast. Ergutusauhinnad saavad **KADRI PITK** Saaremaalt, **MERLE KARP** Helsingist, **SIRLE JALLAI** Lombi külast ja **IVI TEPP** Laagrist.

Parimaid arvustusi ja ideid ajakirja tegemiseks saatsid **LIIS LASS** Tallinnast ja **JULIA ALEKSANDROVA** ning **KATI MOROZOVA** Sillamäelt. Neile on auhindadeks kirjakomplektid.

Helkurid saavad **ANGELA** ja **ANNIKA SARAPUU** Laitsest, **JOEL PUPART** Saaremaalt, **LAURI, LEHO JA LEHAR LEPLER** Haljalast, **AGNE KIVISELG** Pärnjõelt ja **JUTA MUONI** Narvast.

Luik Paul tänab jõulukaardijoonistajaid, kes kõik olid väga tublid.

Värvipiiaitsid saavad seekord **INGRID KIKKAS** ja **KADRI UMBLEJA** Tallinnast,

SIRLE JALLAI Lombi külast, **ARRO** pere lapsed Voorest, **KADI-KAI ELJASTE** Rakverest ja **TRIINU VAKMANN** Tartust.

Usina eesti keele õppija preemia saab **NIKOL ZELENKON** Narvast.

Ristsõna-kassetid lähevad **GETTER LINDAULE** Tapalt ja **HELI HAAVALE** Kärast.

Autoviktoriini vastuseks oli "Volkswagen". Asjatundjaid oli seekord nii palju, et pidime usaldama loosiõnne. Autokleepsud saavad **NELE LUIK** Vatlast ja **MAREK SARAPUU** Sõmerpalust.

Draamateatri küsimustele vastas seekord vaid kolm lugejat: **ELARI HAUGAS, LIIS LASS** ja **INGRID KIKKAS**, kelle auhinnaks on teatripiletid.

LEGO-auhinnad saavad **KRÖÖT OLO** Torist, **JARGO MÄGI** Jõgevalt, **ROLAND LAOS** Karksi-Nuiast, **LIIS LASS** Tallinnast ja **EVA ESLAS** Türlit.

Arvatavasti rajatakse Eestis varsti suuremat sorti autotehas – nii palju on meil geniaalseid autojoonistajaid! Õnneks jagab Anvol lisaks kolmele peapremiale ka hulga Nikko mütsse, mille järgi võib kevadel noori autosõpru juba kaugelt ära tunda. Loodetavasti saame saabunud töödest kunagi näituse korraldada. Peaaühinnad võitsid **RAIT KUUSK** Märjamaalt ja **MARTIN KALT** ning **MARK KASCH** Tallinnast.

Auhinnad saavad põhjaeestlased kätte **Tallinnas Kullo Lastegaleriis (Kuninga 6)** ja lõunaeestlased **Tartu Lasteraamatukogus (Kompanii 3/5)**. Oleme rõõmsad, nii et ka Pärnu, Rakvere, Viljandi ja Haapsalu lasteraamatukogud on lahkesti nõus auhindu edasi andma – ainult et alati pole meil võimalik neid sinna kiiresti läkitada. Sestap on targem alati ette helistada. Ja raamatukogusse minnes heitke kindlasti pilk ka raamaturiiulitele – lugeda on ju mõnus!

Nikko sonid saavad **PAASI** pere lapsed Võrumaalt, **ALAR NOORMÄGI** Tabiverest, **SANDER OLO** Torist, **KASPAR MAALEPP** Lääne-Virumaalt. **JOOSEP JÜRISSE**, **JOOSEP VOOLMAA**, **RAIVO PAUR** ja **INDREK SULEPI** Harjumaalt, **MATS-JOONAS KULLA** Laevast, **ALLAR LEO** ja **JUHAN SAARING** Hiiumaalt, **AET REBANE**, **ERIK JAANISO**, **TAAVE NEEMRE** ning **ANDRES** ja **EPP AINELO** Tartust, **MARKO RAAMIK** Järvamaalt, **OTT AARMA**, **ANDRES AINSON**, **ALEKSANDER**

BORISSOV, **ANDRES JAKOVLEV**, **HENRY KASCH**, **CHRIS POMMER**, **FRED SELLENBERG**, **JAANA KURG**, **ELO** ja **EPP-MAARJA LUIK**, **ANDRES KÜLA**, **SAMUEL OJA**, **INDREK TAMM**, **HENDRIK VAAKS** ja **MART LINDMA** Tallinnast, **KAUR** ja **JESPER ELDEMEEL**, **KRISTO TRUUMES**, **RAIMO ARMUS** ja **LAURI POST** Saaremaalt, **ANDRES LEEVER** Kirblast, **LAURI LEPLER** Haljalast, **MARKO** ja **MARTIN LINDOJA** ning **RAUNO TUBLI** Sakust, **AIVAR** ja **ERKI ANOLA** Tännassilmast, **MARTIN**

MEERJA, **ARMIN ANSIP**, **KERMO KÜTT**, **KAIO KITTUS** ning **JARGO** ja **JALMAR MÄGI** Jõgevalt, **RAIDO ARRO** Voorest, **OLIVER AINSALU** Vastemõisast, **LENNART MAALA** Vokast, **RENE SOOMER** Raplast, **MIHKEL KOIT**, **SIIM LAUR** ja **SANDER EERIK SANDRAK** Kolgast, **TANEL USIN** Mõisaküläst, **IMRE HÖRAK** ja **ROLAND LAOS** Karksi-Nuiast, **KRISTO KODAS** ja **TÖNIS TAGEL** Kanepist, **EVA ESLAS** Türlit ning **ELE HLONIN** ja **HEIGO ESULA** Pärnjõelt.

KUULSAD SABALIPUTAJAD

Vanasõna ütleb:

“Kes koera (kassi) saba kergitab, kui mitte koer (kass) ise”.

Selle üpris kaasaegselt kõlava mõistlausega tahtis vanarahvas arvata vasti kinnitada, et kui sa ise ennast esile ei tõsta, siis ei tee seda teisedki.

Tegelikult pole koerad pooltki nii kanged hoopeljad kui nende omanikud: enamjagu penidest peab ennast õnneseeneks, kui tal on hea inimesest sõber, oma koht majas ja hoovis, korralikult täituv toidukauss ja võimalus oma inimesega jalutamas käia.

Enamasti on just pererahvas see, kes ihkab oma koera saba teiste penide händadest kõrgemale tõsta.

Nii mõnigi koeraomanik on oma neljajalgse sõbra abil varandusigi kokku ajanud.

Näiteks teenis Mildredi nimeline springer-spanjel 1991. aasta jooksul neli korda suurema summa kui tema peremees, tollane USA president George Bush. Teras spanjeli memuaarid, mis kujutasid presidendi perekonnaelu “laua alt nähtuna”, dikteeris riigijuhi abikaasa Barbara Bush. Neljasaja tuhandes eksemplaris ilmunud “Millie’ raamatu” sissetulekuks arvestati 900 000 dollarit.

Teisest maailmasõjast võttis osa kolm tublit koera: Tovaritš, Žutška ja Morjak (tõlkes Seltsimees, Pitsu ja Mere-mees). Neid penisid pole maalitud ega pildistatudki, kuid on teada, et oma peremehe, seersant Poljanskihi juhtimisel käis kolmest koerast koosnev rakend läbi pika sõjatee Doni jõest kuni Praha linnani, päästes sõjaväljal 726 haavatut.

Saja-aastase kuulsuse muusika-sõprade seas pälvis vapper foksterjer Nipper. Kui inglasest teatrikunstnik Marc Barraud 1884. aastal leidis tänavalt peremehta koera, polnud tal aimugi, et sellest penist saab kord maailmakuulus firmamärk. Pärast Marci surma võttis Nipper enda juurde ta vend Francis, kes oli samuti kunstnik. Francis tegi tollal “kuuma tehnikauudist” – fonograafi – kuulavast Nipperist kaks tosinat joonistust, mida pakkus tulutulit mitmetele firmadele. Lõpuks nõustus inglise gramfonikompanii Barraud’lt ostma pildi tekstiga “His Master’s Voice” (Ta peremehe hääl) – tingimusel, et fonograaf asendatakse veelgi värskema tehnikauudise – gramfonitoruga. Publikule sai Nipper tuttavaks alates 1900. a. jaanuarist, mil esitleti esimest tema pildiga “His Master’s Voice’i” heliplaati. Päris Nipper suri küll juba 1895. aastal, kuid reklaamkoera ametikoht on saja aasta jooksul läinud üle aina uutesse “käppadesse”. Mullu septembris, kui eelmine firmat reklamivi peni valmistus pärast kümne-aastast ausat teenistust pensionile minema, kuulutas HMS välja konkursi uue reklaamikoera leidmiseks. Konkurss kestis peaaegu veerand aastat ja sellest osa võtma registreeriti ligi tuhat peni. Joulukuu alguseks oli uus peremehe häälkuulaja välja valitud. Õnnelikuks võitjaks osutus Lancashire’ist pärit koer nimega Meg.

Maailmakuulsaks sai ka segavereline Venemaalt pärit koer nimega Laika, kuid kahjuks said au, kuulsus ja preemiakandid talle osaks ainult sümboolselt... See-eest jälgis Laika tähelendu (sõna otseeses mõttes) 3. novembril 1957. aastal kogu maailm. Just sel päeval lendas kangelaskoer Maa kunstlikul kaaslasel ‘Sputnik 2’ kosmosesse. “Sputnik” tähendab vene keeles kaaslast, kuid kogu maailm hakkas seda sõna kasutama nõukogude pärit-oluga kosmosesõidukite kohta. Esimese Maalt pärit olevusena jõudis Laika biosfääri piiride taha, tõustes 1660 km kõrgusele.

1966. aastal pälvis Londoni koer Pickles vutisõprade tänu ja austuse. Nimelt toimusid sel aastal Londonis Maailma karikavõistlused jalgpallis, kuid just võistluste eel varastas tundmatu osaväpp peaaühinna – Nike kuju. Kuju leidmisega ei saanud hakkama ei detektiivid ega politsei. Maailmameistrivõistluste korraldajad olid endast väljas: tähtsad võistlused seisis ukse ees, peaaühind aga oli kadunud nagu tina tuhka!. Pickles, tubli nuuskija, leidis aga relikvia oma igapäevasel jalutuskäigul ajalehte mässituna ühest väravaalusest. Lisaks auralale ja kuulsusele sai ta ühelt koeratoidufirmalt prii söögi terveks aastaks.

Alma Stern

VÄIKE AUTOVIKTORIIN

1. Euroopa ajakirjanikest koosnev žürii tunnistas konkursi "Auto 2000" võitjaks automargi Toyota Yaris, mida toodetakse

W - Itaalias
V - Jaapanis
B - USA-s

2. VAZ-tüüpi autosid nimetatakse Venemaal

E - Volgadeks
R - Moskvitšideks
O - Žigulideks

5. Vormel-1 võidusõidumasinad on loodud erakordselt voolujoonelistena ja suudavad saavutada sõidurajal tõelisi tippkiirusi. Võidusõitjal ei saa sellises autos olla mingit laiuamisruumi ja masinasse sisenedes ning sealt väljudes peab juht

S - kingad jalast võtma
O - rooli eemaldama
P - korseti selga tõmbama.

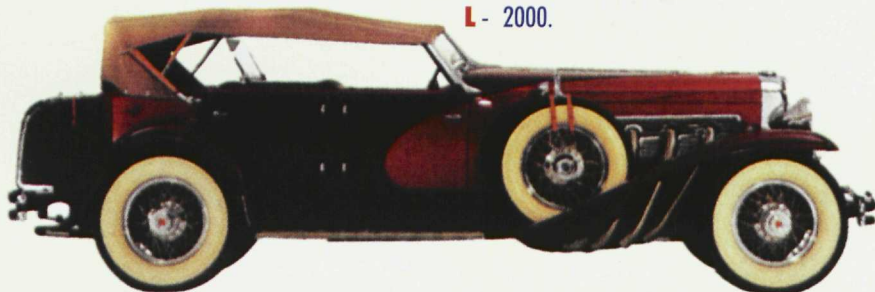

3. Firms 'Jaguar' 1961. aastal valminud kaheukseline sportauto E-Type äratas omal ajal nii suurt tähelepanu, et muutus

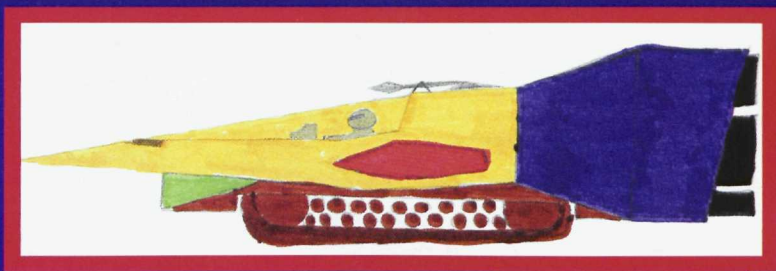
L - New Yorki kaasaegse kunsti muuseumi eksponaadiks
D - tervisesportlaste raevukate vihahoogude ohvriks
G - Suurbritannia kuninglikuks pulma-autoks

4. Duesenberg oli Inglise Rolls-Royce'i rivaal USA-s. Selle firma masinaid peeti omal ajal eriti elegantseks. Autot nimega Duesenberg SJ valmistati 30. aastatel ainult

V - 36
I - 2
L - 2000.

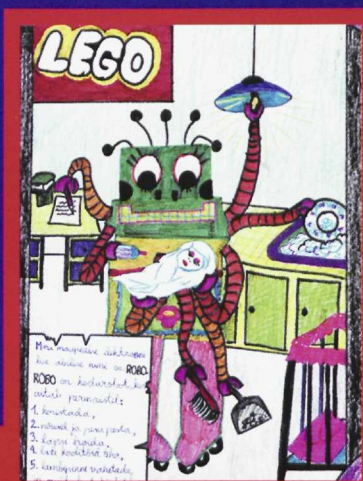
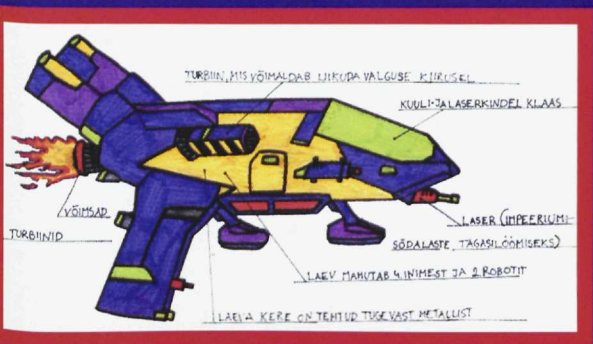

• Õigete vastuste juures olevad tähed annavad ülalt alla lugedes Rootsi automargi.

↓ Krõõt Olo Torist

↓ Simmo Jaanisoo Tartust

↑ Mattias Mälk Tallinnast

RAHU KOSMOSES, RAHU MAA PEAL!

Mullu leiutasite, armsad sõbrad ja sugulased, nii palju häid täherahumasinaid, et Triibu-Liine murrab juba pead, kuidas leida sidet mõne kosmosekeskusega – ega 's geniaalseid mõtteid saa maha vaikida!

Tähtede rahu peaks Teie ideede kasutamisel igaveseks püsima jääma!

Kuid vahel pole rahulik olemine mitte ainult kosmoses, vaid ka maa peal ja isegi suure lastepere kodus!

Siis tahaks midagi mõnusat mängida! Kell teeb tikk-takk, tikk-takk – justkui tahaks öelda, et on aeg lauale laotada **TACTICU** mängud.

Triibu-Liine mängis semudega mängu nimega "ALIAS", mis paistis pealtnäha tasameelse tubase mänguna, aga osutus ilmatult põnevaks, nii et mõned mängijad läksid isegi veidike endast välja – igaüks tahtis olla kõige targem, nutikam ja nobedam...

"Rahu, rahu, sõbrad!" ütles TRIIBU-LIINE. "Küsimine parem lugejatelt järele, missuguseid omadusi peavad nad oma sõprade juures kõige tähtsamaks!"

NIISIIS: pane kirja 5 kõige tähtsamat omadust, mida hindad oma sõbra juures ja saada see kiri toimetusse ENNE 5. VEEBRUARI! Parimatele auhinnaks LAUAMÄNGUD!

VAIKUS

Maailma suurim vara on vaikus.
Rahast suurem.
Ainult kullast pole suurem,
kuid linnulaul ja vaikus
kullast hulga suurem.

Jonatan Jõks
Magdaleena lasteaed-algkool

ISSN 1406-3441

9 771 406 344050